

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINA,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15.
a fiecărei luni ca publicațiune ju-
ridică și săptămânal ca organ de
publicațiune judecătorească

Abonamentul:
Pentru autorități, bănci, inst. fin.
avocați etc.
Pe un an 200 Lei
Pentru magistrați de an 160
Un număr simplu 8
Un număr dublu 16
Un număr vechiu 12
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băei No. 15. — Ad-
ministrația: Str. Regine Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adție,
TELEFON 630.

Directori și Redactori responsabili:

Vasile M. Dimitriu

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ștefan Laday

Cosma Tib. Ion

Notar public din Cluj

Colaboratori

Antonescu Mihail

Fost Ministru al Justiției,
Avocat din București

Bădescu Lazar

Consilier la Curtea de Apel din Cluj.

Balașiu Paul

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Boila Romul

Profesor la Universitatea din Cluj

Boldur Vasile

Prim președintele Curții de Apel
din Cernaui

Botez Corneliu

Consilier la Inalta Curte de Casație

Botez M. Ion

Consilier la Curtea de Apel din
București

Dimitriu Vasile

Profesor la Universitatea din Cluj

Docan P. George

Judecător la Trib. Oradea-Mare

Fabius Ștefan

Avocat din Cluj

Halleaganu Emil

Profesor la Universitatea din Cluj

Herovanu Eugeniu

Decanul baroului avocaților din Iași,
Profesor la Universitatea din Iași

Iancu Aurel

Judecător la Trib. Lugos

Isac Aurel (senior)

Decanul baroului avocaților din Cluj

Kiss Geza

Avocat din Cluj, Deputat

Mandicewski Erast

Consilier la Inalta Curte de Casație

Mavrodineanu Vladimir

Cons. la Curtea de Apel din Tg.-Mureș

Mănescu Ion

Președinte de Senat la Curtea de
Apel din Cluj

Micșa Pompei

Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor

Avocat din Sibiu

Negrea Camil

Profesor la Universitatea din Cluj

Onisor Victor

Profesor la Universitatea din Cluj

Popescu Iulian

Consilier onorar la Curtea de Casație,
Avocat din Turda

Pordea Augustin

Avocat din Cluj, deputat

Poruțiu Petre

Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan

Prim președintele Trib. Cluj

Radu Iorgu

Profesor la Universitatea din Cluj

Sfetcu Emilian

Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

SUMARUL:

- De anul nou de Profesor **V. Dimitriu**
Dela Universitatea din Cluj.
- Scăderea valutei și datoriile bănești de **Șt. Laday**
- Legea de organizare judecătorească de **I. Mănescu**
Preș. de Senat la Cur-
tea de Apel din Cluj.
- Diviziunile dreptului de **Dr. Romul Boilă**
Profesor Universitar
- Noul proiect pentru unificarea contribuțiilor.
- Biografie.
- Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de Casație, Complectul
pentru Ardeal și Bucovina.
- Ordonanțe.

BANCA GENERALĂ LA TĂREI ROMĂNEȘTI

Capital statutar
150,000.000 lei
Emis și vărsat 60,000.000
Rezerve 48,000.000 lei.

Sediul central:

București, Str. Lipscani 10.
SUCURSALE: Brăila, Brașov, Cluj, Constanța,
Craiova, Galați, Giurgiu, Oradia-Mare, Ploesti, Seps
Sân Georgi, Turnu-Măgurele. Banci afilate:
Banca Basarabiei Chișinău cu
sucursale în Bălți, Bender, Ismail, Soroca, Cetatea
albă și Călărași. — Face orice operațiuni de bursă

Uzina electrică a orașului sub conducerea soc.

GANZ

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 30. (Palatul Széky)
Execută instalații electrice și transmisii de curent la comandă și
bereză instalații de motoare electrice, Lampaeare și materiale pentru
instalații permanente în deposit. TELEFON : 403.

DESIDERIU DĒNES

PRĂVĂLIE DE MODE DE DAMEȘTRICOTAGE

CLUJ,

CALEA REGELE FERDINAND NO. 2.

TELEFON 5—9 1.

RADIO

Cluj,
Str. Regina Maria
34.

Intreprinderea pentru edi-
tare de cărți și ziare. Birou
de informațiuni, anunțuri și
reclame, serviciu de curier

Intreprinderea are sucursale la:
București, Galați, Timișoara, Arad,
Oradea-Mare și Târgu-Mureș.

ABONAȚI ARDEALUL JURIDIC

!!
cea mai bine redactată revistă juridică
din întreaga Transilvanie și organul pen-
tru inserarea publicațiilor oficiale și ju-
decătorește din Ardeal și Banat.

Abonamentul pe un an Lei 200

Piața de mărfuri cea mai
exată este coloana de publi-
cațiuni și reclame a ziarului

CONSUM

care este foaia Fabricilor
Comercianților, Băncilor, In-
dustriașilor, Agricultorilor
și producătorilor

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni ca publicațiune juridică și săptămânal ca organ de publicațiune judecătorească

Abonamentul:

Pentru autorități, banci, instit. fin. avocați etc.
Pe un an 200 Lei
Pentru magistrați pe an 160
Un număr simplu 8
Un număr dublu 16
Un număr vechiu 12
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băei No. 13. — Ad
ministrația: Str. Regina Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adție.
TELEFON 630.

SUMARUL:

1. De anul nou de Profesor V. Dimitriu
Dela Universitatea din Cluj.
2. Scăderea valutei și datorile bănești de Șt. Laday
3. Legea de organizare judecătorească de I. Mănescu
Preș de Senat la Curtea de Apel din Cluj.
4. Diviziunile dreptului de Dr. Romul Boilă
Profesor Universitar
5. Noul proiect pentru unificarea contribuțiilor.
6. Biografie.
7. Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de Casație, Complexul pentru Ardeal și Bucovina.
8. Ordonanțe.

De anul nou.

În odăița mea de lucru, singuretec colț, unde pot da cu s liber gândurilor mele, fără să fiu tulburat de necontenitele aparițiuni ale trebuințelor casnice, am trăit multe clipe plăcute în tovarășia „Ardealului Juridic”. Această revistă condusă și de un omonim al meu, mi-a redeșteptat mai întâiu dulci amintiri ale trecutului; ea mi-a reinviat timpul când pe băncile facultății de drept din mândra capitală de odinioară a Moldvei vedeam pe un tânăr plin de viață, care, astăzi, în cetatea martiră a românismului transilvanean, imparte pe de o parte dreptatea de pe scaunul de consilier al Curții de Apel, iar pe de altă parte, cu o sirguință demnă de admirat, stă alături de alții în fruntea revistei amintite, pe care o condnce cu demnitate. Dar tot această revistă „Ardealul Juridic” pe de altă parte mă face să-mi dau seamă cu melancolie, că s’au strecurat de la acea dată mulți ani, a cărora povară apasă greu pe umerii mei și me așază într’o lume nouă, a căreia farmec, pe vremuri, îmi era nebănuită: în lumea bătrânilor. Această lume nouă, în care am intrat, e drept că, în genere, închide calea pornirilor energice și creatoare, dar în schimb deschide drumul criticelor conștiente și binefacătoare: Bătrânețea înmagazinează din trecut trăit un capital de experiență, ce constituie adesea cumpăna exactă, cu care se cântăresc acțiunile prezentului. Fără îndoială, că din acest punct de vedere ea nu mai poate fi izvor de mândrie pentru un creator; dar uneori poate avea meritul de a servi, ca opațul din mica locuință, ce îndrumază pe un rătăcit din noaptea întunerecului.

Răsfoind filele „Ardealului Juridic”, recitindu-le din nou cu atențiune și privindu-le tândița prin prizma lunei nouă, din care fac acuma parte, simt o mulțumire de a constata, că această revistă a trăit mai bine de doi ani fără întrerupere, de și a apărut într’un mediu, ce la început părea prea puțin prielnic. A trebuit de sigur o voință plină de energie, care să triumfe asupra tuturor obstacolelor, ce i apareau în cale și dintrre care dezinteresarea publică și lipsa de încurajare nu erau cele mai puțin demne de considerat. A trebuit o competență reală și solid făurită, pentru ca treptat cu scurgerea timpului, interesul să fie deșteptat din amoriție, astfel ca revista apărută la început cu timiditate, să prindă rădăcini trănice și să-și asigure pe viitor o viață rodnică. A trebuit entuziasmul tinereței neobosite, care să nu se plece în fața desnădejdiei, ci din toilul luptei să iasă mai oțelil pentru a infrunta adversiunile viitoare ale soartei. — Observatorul interesat de a urmări pas cu pas din prima zi aparițiunea „Ardealului Juridic” simte mulțumirea azi, când încheie bilanțul activității de doi ani a acestei reviste să exprime cu ocaziunea noului an, felicitările cele mai sincere, tineretului inspirat, care a dat viață acestui organ juridic și care prin o construcție plină de merit, l’a făcut să ocupe un loc de onoare în familia revistelor periodice române.

„Ardealul Juridic” își mai găsește rațiunea sa de a trăi cu folos și dintr’un alt punct de vedere: Astăzi când unificarea legislațiunei se impune ca una din cerințele cele mai de samă pentru înflorirea socială, economică și politică a patriei române, cunoașterea mai amănunțită a instituțiilor în vigoare din provinciile surori, constituie o condițiune esențială pentru elaborarea unei legiuri superioare aplicabilă pe întreg pământul românesc. Din comparațiunea diverselor așezăminte, din critica diverselor probleme și din discuțiunea amănunțită a consecințelor, ce se pot naște, se va determina superioritatea soluțiunei adoptate de noul legislator; căci e de netăgăduit că sunt și instituțiuni, cari s’au practicat în țările surori, fără ca în vechiul-regat să fi tost regulamentate; precum de asemenea se pot găsi la cele dintâi dispozițiuni relative la unele materii comune, care, se cuvine să aibă preferință față de cele corespunzătoare din vechiul-regat. Publicarea și analizarea unor atari instituțiuni, ca și scoaterea la iveală a acelor dispozițiuni, pe care le-a întreprins „Ardealul Juridic”, constituiesc pentru acesta un adevărat punct de merit. — Cetitorul lui, doritor de a-și îmbogăți cunoștințele, nu se poate opri de a-și exprima cu ocaziunea, anului nou urările sale tne-

rimei serioase, care-și consacră activitatea ei prețioasă pentru propășirea acestei reviste.

Dar printre cei ce-și trec clipe din viață, cetind cu plăcere „Ardealul Juridic”, sunt și bătrâni din vechiul-regat. Aceștia în genere, ori cât sunt de încântați de măreția prezentului, totdeauna își reînvie în amintirea lor farmecul trecutului; de aceea ei fără a precupeți lauda lor pentru succesul obținut de revistă, grație faptului, că au pus în lumină instituțiuni noi de ale Ardealului; totuși sunt convingși, că din când în când în „Ardealul Juridic” ar trebui atinse materii, din care să se poată vedea că în vechiul Regat sunt legiuri cu totul superioare celor din Transilvania. Această îndrumare a „bătrânilor” își găsește mai întâiu explicarea aparentă în acel farmec al trecutului, căci constituie podoaba operii lor; dar în aldoilea loc această îndrumare își găsește explicarea reală în efectul salutar de a se înlătura credința greșită, că vechiul-regat Român, din punctul de vedere al dreptului său pozitiv, nu poate pretinde să stea înaintea celor ce au fost odinioară stăpânitorii țărilor surori. Această credință greșită trebuie să dispară din mintea ori-cărui cetățean al Transilvaniei: Românii, descendenți direcți ai poporului roman, înălțătorul științii dreptului pe culmea cea mai înaltă în omenire, au moștenit de la acesta nu numai virtutea lui cetățenească, dar și simțul adevărat al științii dreptului. Cu dreptatea în sutlet și cu noțiunea dreptului în cuget, ei au privit scurgerea vremurilor și si-au înghițit amarul suferințelor; dar în conștiința lor supusă la torturi nici-o-dată n'a pătruns confuziunea noțiunii de drept. De aceea, ginta latină stând în fruntea tuturor neamurilor prin știința dreptului, numai un popor de rasă latină poate disputa României prioritatea în materie de drept. „Ardealul Juridic” grație frumoseilor indeletniciri ce onorează pe tinerii sei colaboratori, trebuie să aprindă făclia, ce va radia lumina acestui adevăr! Iar bătrînul îndrumător, ce ține încă în mâinile sale cumpăna cea dreaptă și cântărește zilnic năzuințele frumoase ale preferatei sale reviste cu ocaziunea noului an, ce începe, simte o nespusă plăcere a ura colaboratorilor „Ardealului Juridic” cu toată căldura sufletului seu: „La mulți ani”.

Profesor Vasile Dimitriu
Fost Rector la Universitatea din Cluj.

Scăderea valutei și datoriile bănești

În urma fluctuației valutei au ieșit la suprafață o mulțime de probleme necunoscute în timpuri normale.

Greutățile s'au ivit mai întâiu în circulația internă. Dacă s'a dat cu împrumut o sumă de bani în bancnote ce aveau paritate-aurului: când în urma inflației cursul bancnotelor s'a coborât cu 10—30—50—90% sub această paritate, s'a ivit problema, dacă mai corespunde dreptății ca creditorului să i-se plătească aceiaș sumă în bancnote. Ipoteza că 100 lei = 100 lei, oricum s'ar fi schimbat valoarea lor întrinsecă, părea evident greșită. Să luăm câteva exemple din practica judecătorească:

În anul 1913, Primus și-a plasat întregul capital de 240.000 coroane la o societate de asigurare stipulându-se o rentă viageră de 5%, adică 12.000 coroane. În timp de pace, Primus putea să trăiască din acest venit. Acum însă poate să moară de foame. So-

cietatea anonimă a cumpărat cu cele 240.000 coroane o casă, care are acum o valoare de 3.000.000 lei. Este just să plătească lui Primus și acum 12.000 anual?

În timp de pace, Primus și-a vândut pământul cu 160.000 coroane, urmând ca cumpărătorul (Secundus) să plătească prețul de cumpărare peste un an. A survenit războiul, moratoriul, interdicția traficului cu puterile beligerante șcl. Restabilindu-se starea normală a lucrurilor, Secundus plătește azi tot 160.000 lei pentru pământul care prețulește acum cel puțin trei milioane.

Aceste greutăți s'au complicat și mai mult, mai întâiu prin schimbul coroanelor și apoi prin relațiile internaționale. Situația debitorului depinde de valuta în care s'a contractat împrumutul. Dacă trebuie să plătească în mărci germane sau coroane austriace, se achită cu o sumă ridicolă. Dacă plata trebuie făcută în valuta forte, debitorul este ruinat.

În România se găsesc multe sute de negustori într'o situație fatală în urma urcării coroanei cehoslovace. Negustorul cumpăraseră marfă în Cehoslovacia când leul era egal cu coroana. S'a acordat un credit de șase luni. În aceste șase luni cursul coroanei s'a incincit, deci negustorul datorează de cincisprezece ori atâta cât credit a luat. Nici n'a putut să se acopere contra acestei fatalități, căci în urma unei interpretări greșite a decretului lege No. 2969 negustorul nu putea să socotească un câștig mai mare decât 30% asupra prețului de cumpărare. Deci, pentru zahărul cumpărat cu 15 coroane = 15 lei, putea să ceară cel mult 19 lei 50 bani, cu toate că la scadență trebuia să plătească 75 lei. În mod greșit, comisiunile de speculă nu țin socoteală de fluctuația cursului și prin urmare negustorul, care vindea cu 25 lei marfa cumpărată cu 75 lei se pedepsește pentru... câștig ilegal.

S'au ivit o mulțime de probleme și de îndoieli care merită a fi lămurite. Este vorba de cele mai vitale interese, ale industriei și comerțului național. Voim deci să cercetăm cu deamănuntul natura datoriilor pe bani, pentru a ajunge la o soluțiune îndestulătoare. Aceasta cu atât mai mare cuvânt cu cât și în detalii stăpânește cea mai mare nesigurantă de drept. Așa d. e. un împrumut contractat în dolari după care curs se plătește? După cursul scadenței? Sau după cursul când s'a înaintat acțiunea? Sau după cursul când expiră termenul dat prin sentința pentru plata?

Sau după cursul când se va face plata efectivă?

Cercetările noastre se întind asupra problemei, care este efectul scăderii valutei:

I. Dacă datoria urmează a fi plătită în aceeași valută în care a fost contractată:

a) în timp de pace

b) în timpul inflației

II. Dacă datoria contractată în coroane maghiare în timp de pace a), sau în timpul inflației b) urmează a fi plătită în lei.

III. Dacă datoria contractată în altă valută străină urmează a fi plătită în lei.

În afară de aceste chestiuni ne vom ocupa:

IV. Cu chestiunea datoriilor ce urmează a fi plătite conform dispozițiilor tratatului de pace dela Trianon

Vom examina efectul întârzierii (mora debitoris, mora creditoris) și locului de plată.

Înainte de a intra în cercetarea problemelor, trebuie să lămurim câteva noțiuni.

Prin *valută* înțelegem mai întâiu materia din care se face banul: *aurul, argintul, hârtia*. Mai înțelegem prin acest cuvânt unitatea legală pentru a măsura bunurile și pentru a se întrebuința ca mijloc de plată: *valuta de lei, de coroane, de mărci, de franci*. Valuta legală este aceea, care depinde de fluctuația valorii aurului adică a metalului, din care se face banul; valută *liberă* este aceea, care nu depinde de această fluctuație (adică banul se face din argint, iar pentru particulari nu se bat monede din argint).

Prin *monedă* înțelegem soiul de bani întrebuințat. Moneda în care s'a contractat datoria, este *moneda impusă* (prin contract); d. e. voi plăti 10.000 franci francezi în napoleoni. Moneda în care se poate plăti datoria (chiar dacă a fost impusă altă monedă) este *moneda de plată*. Tot așa: *valuta impusă, valuta de plată*.

Prin *schimb* înțelegem valoarea unei monede exprimată în altă monedă. D. e. un franc francez se schimbă cu 15 lei românești. Mai înțelegem înlocuirea unei monede cu alta. D. e. coroanele maghiare au fost schimbate cu lei.

Mai avem nevoie de următoarele constatări:

Părțile sunt libere să-și impună prin contract orice valută sau monedă străină sau națională. Ele sunt libere să stipuleze plata efectivă în acea valută (monedă), dar dacă nu dispun, debitorul are dreptul să plătească cu monede recunoscute ca mijloc legal de plată acolo unde plata trebuie să aibă loc.

Ștefan Laday

Legea de organizare Judecătorească.

Magistratura întregă trebuie să se bucure. Interesele ei au un apărător și încă un apărător de mare valoare: Baroul avocațial din Cluj. De cât, dragostea de multe ori este cam periculoasă și pericolul de multe ori vine fără să fie băgat de seamă.

Iată singurul fapt pentru care magistratura trebuie să fie atentă.

Celind moțiunea baroului din Cluj, un strigăt pare că se desprinde: „Să nu se facă nimic până nu ne vom pronunța noi avocații.“

Oare magistratura nu are dreptul să fie lăsată să se pronunțe cel puțin față de o lege de organizare a ei? Oare n'are suficiență competență, destulă îndrăzneală și în fine de ce „lex sancta“ ca să nu se legifereze, să nu se facă nimic în această țară fără să se consulte barourile avocațiale? Așa cel puțin glăsuște moțiunea.

Ministrul actual de Justiție, pare că a înțeles foarte bine modul cum trebuiesc alcătuite legile, căci în loc de a aduce legea de a dreptul în fața parlamentului, a prezentat-o chiar celor care suferă și a căror dureri trebuiesc să fie alinate. Aceștia și-au făcut observațiunile lor și rămâne a se vedea în ce măsură se vor lua în considerare.

S'ar putea zice că și avocații sunt interesați pentru o justiție bine organizată, dar acest interes îl are orice cetățean. În cazul acesta de ce anteproiectul n'ar trebui prezentat și cetățenilor?

Vedeți dar la ce s'ar putea ajunge. Toți cei interesați își au reprezentanți în corpurile legitime.

După câte îmi aduc aminte, magistrații nu s'au amestecat de loc când a fost vorba de întocmirea legii barourilor, deși poate ar fi avut multe de obiectat. Magistrații și-au dat bine seama, că în materie de organizare a unui corp pe profesioniști, trebuie să fie lăsat acel corp să-și spue cuvântul, el fiind cel care își cunoaște mai bine suferințele și aspirațiunile.

Dar să vedem ce a remarcat baroul avocaților din Cluj ca defecte ale legii și întrucât sunt atinși avocații și cetățenii.

Lăsăm la o parte faptul că în prim rând moțiunea începe prin a constata că „toate încercările de unificare nu au făcut decât să dea și mai multă nesiguranță în chestiunile de drept“ ceea ce ar urma să nu trebuie să se mai încerce nimic și totul să rămăne neschimbat.

Dar la punctul 1. se constată tocmai contrariul că ceea ce este rău în lege este tocmai că: „se menține în vigoare unele organe judiciare cari funcționează pe baza vechilor legi.“

Prin punctul 2. al moțiunii se semnaleză înființarea inspectorilor judecătorești și se semnaleză ca rău al acestei instituții că: „Judecătorii și procurorii cari până acum erau inamovibili (?) pot fi după

proiect, desființaji pe baza unui simplu denunț al inspectorului judecătoresc, adică a unui organ administrativ al ori-cărui guvern."

Ce eroare!

Mai întâiu de toate, inspecțiile existau și după legile din Ardeal, ca și în toate țările din lume, bine înțelese făcute de Președinți și Procurori generali și după cum nu simplele constatări ale acestor funcționari inspectori erau de ajuns, ca un magistrat să fie desființat, tot așa și prin ante-proiect nu este posibil, magistratul urmând să fie judecat de un consiliu de judecată compus tot din magistrati, aleși de magistrati și pedepsit după gravitatea faptului.

Se mai constată prin moțiune, că magistratii sunt puși sub supravegherea Primilor procurori. Ce se găsește rău în acest drept ce se dă Prinului procuror, drept pe care de altfel îl are ori-ce șef de serviciu? Acest drept de supraveghere se exercită în mod secret și este creat în scopul de a se cunoaște mai din vreme de organele superioare, faptele ce sunt de natură a compromite demnitatea de magistrat. Dar acest drept se poate exercita chiar dacă n'ar fi reglementat, de ori care dintre magistrati care își simt demnitatea înjosită de un alt coleg al lor.

E curios că se protestează tocmai contra inspecțiilor, care sunt folositoare instituțiilor celor mai perfecte. Ele dau siguranța mersului regulat și corect al lucrărilor și cred că aceasta este dorința fiecărui cetățean, mai ales când este vorba de magistratură.

În fine moțiunea mai semnalează, că prin ante-proiect „se desființează unele părți ale procedurii penale și chiar ale dreptului civil, nespecificând cazurile, ci le suprimă în general și vag, astfel că de aci va purcede cea mai periculoasă nesiguranță pentru viitoare jurisdicție."

Singura desființare, este a unei părți a procedurii penale și anume cea referitoare la Camera de punere sub acuzare. Dar Camera de punere sub acuzare are legătură și cu organizarea judecătorească și în cazul acesta nu se poate trage o concluzie rea, dacă s'a reglementat această instanță judecătorească prin legea de organizare.

Ce se face prin legea de organizare?

Se desființează camera de punere sub acuzare de la Tribunal unde este încărcată cu deslegarea unor chestiuni de puțină importanță și se înființează la Curtea de Apel pentru a deslega unele chestii ce sunt de o reală gravitate.

De aci înainte introducerea acțiunilor penale de mică importanță se vor face direct la instanța de judecată, rămânând a se cenzura introducerea numai a acțiunilor penale de o mai mare importanță.

Este oare ceva nou, ca să vii cu o lege, să desființezi sau să adopți părți din alte legi?

Dar peste această chestiune pare că se trece mai ușor; peste care nu trece așa ușor moșiunea este că: „sistemul juridic din vechiul regat este transpus și în noile teritorii" și de! . . . nimic nu este bun în vechiul regat.

Și alceva greșit are anteproiectul, că: „nu prevede nici o măsură pentru anihilarea instituțiilor juridice din aceste noi teritorii!"

Din momentul ce se creiază o instituție nouă în locul alteia vechi, nu rămâne destulă și puternică presumpție că cea veche a dispărut? Acestea sunt toate defectele legii, semnalate de baroul din Cluj în urma pertractării șinute.

Luată în total aceste defecte, semnalate de baroul avocațial din Cluj, sunt cel mult demne de a fi discutate în mod academic, nu pentru a se face o mișcare, care să scoată legea dela ordinea zilei sau să fie măcar întârziată.

Mai ales noi, magistratii din Ardeal avem nevoie de o cât mai grabnică votare a legii de organizare judecătorească.

Privirile tuturor trebuia să fie îndreptate asupra marelor principii pe care le pune legea și din care va decurge marele bine atât pentru noi magistratii cât și pentru justițiabili.

Chestiile de detalii sau chiar de principii secundare să fie lăsate pe seama corpurilor legiuitoare. Acolo să se agite juristii nemagistrați. Acolo să se pertracteze.

Ar fi de datorie noastră a magistratilor să stăruim în mod individual pe lângă binevoitorii noștri și frații noștri de muncă să abandoneze pretențiunea, ca legea să nu fie prezentată corpurilor legiuitoare, până ce nu se vor pronunța barourile și cu atât mai mult: să lucreze un nou proiect de lege pentru unificare judecătorească."

I. Mănescu

Președinte de senat la Curtea de Apel Cluj.

Diviziunea dreptului în drept public și privat*).

Diviziunea dreptului în drept public și privat pare a constitui unul dintre adevărurile consfințite ale științei dreptului.

Nu există astăzi lucrare științifică din domeniul filosofiei dreptului sau a dreptului pozitiv, care să nu se conformeze, în tratarea materiei sale, diviziunii acesteia.

Dar diviziunea dreptului în drept public și privat nu este numai o chestiune de metodă, ea are și

*) În conferința mea despre „Principiile Constituției noi", ținută sub auspiciile „Institutului Social Român" la Fundațiunea Carol din București, în ziua de 25 Mai 1922 am sulerat ideea revizuirii diviziunii dreptului în drept public și privat. Rugat fiind din mai multe părți, ca să supun chestiunea aceasta unei tratări amănunțite, mă folosesc de ospitalitatea revistei „Ardealul Juridic" spre a satisface acestei dorinți.

însemnătate *practică*, deoarece stă la baza organizării vieții de drept a Statului.

Nu va fi deci fără interes, dacă vom supune întreaga chestiune a diviziunii dreptului unei cercetări amănunțite, cu scopul de a stabili, dacă diviziunea dreptului în drept public și privat este într-adevăr o chestiune tranșală, dacă nu cumva aceasta diviziune este fundamentul greșit și deci, dacă nu-i cazul, ca s'o părăsim cu totul.

Originea diviziunii o găsim la Romani. Deși nu întâlnim înaintea lui Ulpianus determinarea ei științifică, ea face parte din viața de drept a Romanilor.

Titus Livius tratând de legile „decem tabularum” zice, că a fost „fons omnis publici privatiue iuris” și prin adaugirea alor alte „duas tabulas”, a devenit chiar „corpus omnis Romani juris”. E adevărat, că Titus Livius a scris cartea sa către sfârșitul Republicii Romane și a stat probabil sub influența concepției timpului său. În tot cazul însă, va fi existat diviziunea dreptului și înaintea lui Titus Livius, căci altfel nu o putea aminti în legătură cu „lex duodecim tabularum”. Noțiunile de „jus gentium”, „jus civile”, „jus praetorium”, „jus necessitudinis”, „jura conjugalia”, „juris publici”, „juris civilis prudentia”, „juris civilis scientia”, „divina ac humana jura”, cari se găsesc în opurile lui Cicero și Ovidius dovedesc îndeajuns existența unei diviziuni a dreptului¹⁾.

Aceasta însă nu însemnează, că diviziunea dreptului în drept public și privat este *contemporană* cu prima organizare a vieții de stat romane. Ea însemnează cel mult, că la sfârșitul Republicii Romane ramificarea aceasta a dreptului a trecut în conștiința publică.

Instituțiunile de drept ale Romanilor, cunoscute din prima fază a organizării Statului Roman, esclud diviziunea dreptului în drept public și privat. Dreptul din perioada aceasta are un singur și unitar caracter. El este public.

Nu numai instituțiunea regală și a funcționarilor înalți ca prefectus urbis, duumviri perduellionis, tribunus celerum, quaestores paricidii, interrexul, comitiile și consilium regium, apoi organizația religioasă cu collegium pontificum, augures, feciales, cu auspicia și sacra, ca instituțiuni de drept fundamental, gruparea populației în tribus curia și gensul cu scopul de a servi de bază la constituirea legislației și organizației administrative cu caracter incontestabil public, — dar chiar și familia Romană și civitas Romana împreună cu toate drepturile și datorile lor sunt instituțiuni fundamentale ale vieții de Stat Romane. Instituțiunile căsătoriei pe bază de jus conubii, a proprietății și a obligațiilor bazate pe jus commercii propriu civililor Romani și succesiunea la Romani corespund unei necesități de Stat și se bazează pe același izvor unitar de drept ca și celelalte instituțiuni. Ar fi greu de documentat, că prin aceste instituțiuni se îndreptățește un interes particular, când fără de ele nu s'ar putea imagina viața de Stat originală a Romanilor²⁾.

Caracterul public al tuturor instituțiilor de drept s'a putut menține fără știrbire în fața patriarhală a vieții de Stat Romane. În măsura însă, în care se înmulțea populația, cum își întindea granițele Statul Roman și în măsura cum ajungeau elemente noi în cadrele cetățeniei Romane se schimbă și caracterul original al vieții de drept. Se nasc noi

necesități economice, cărora organizația de până atunci a Statului, cu regulile sale de drept stricte, nu mai putea satisface. Fără de viața de drept necontestabil publică a Romanilor, care nu putea mulțumi exigențele noi fără o schimbare radicală a concepției și organizației sale, s'a născut un curent puternic al reacțiunii. Se separau față de viața publică de Stat importante interese ale existenței ale particularilor printre care condițiunile materiale și apoi în legătură cu aceasta cele personale și familiare ale lor. Tot ce era în afară de cadrele organizației și vieții publice de Stat reprezentat prin deținătorii puterii publice, a primit numirea de „privat”. Astfel *regulile de drept cari determinau raporturile de viață și de drept separate au primit numirea de drept „privat”*.

Acest proces de separațiune a vieții de drept a ajuns la o dezvoltare destul de avansată la sfârșitul Republicii și prin izvoarele speciale din cari se alimenta, cum au fost senatus consulta, diferitele edicte și responsa prudentium, a ajuns la desăvârșire sub Impărații Romani. Astfel vedem, cum în timpul lui Ulpianus, Impăratul Roman cu toate organele sale religioase și lămăști este Statul, față de care supușii, cu rapoartele lor de viață de orice categorie, sunt considerați ca privați. Noțiunile ca „vir privatus”, „privatum agere”, „privata aedificia”, „privatas injurias”, „agri privati”, „privato loco”, „privato consensu”, „villa privata”, „res privata”, „privata consilia”, „carmina privata”, „privata calamitas”, „dolor privatus” etc. cari să găsim cu prisosință în opurile lui Cicero, Caesar, Titus Livius, Ovidius și alții, dovedesc la ce perfecțiune a ajuns separațiunea celor „publice” de cele „private”³⁾.

Separarea dreptului în drept public și privat era mult alimentată prin concepția greșită, ce aveau Romani în timpul Impăraților Romani despre Stat. Ei nu vedeau în Stat cea mai înaltă organizație a Națiunii. Nu Națiunea Romană era depositara puterii de Stat, ci Impăratul Roman cu organele sale.

Regulile de drept stricte, originale, cari reglementau instituțiunile familiei; a cetățeniei Romane și a chestiunilor de avere au fost parte înlocuite cu regulile mai puțin stricte, parte întregite cu preceptele dreptului natural (jus naturale) și a dreptului popoarelor (jus gentium).

Separatiunea n'a fost însă nici când una desăvârșită. S'au menținut și mai departe unele principii și regulile ale dreptului original strict pentru regularea rapoartelor vieții „private” a supușilor Romani. Statul reprezentat prin Impăratul Roman nu s'a putut desinteresa total de instituțiunile *fundamentale* oricărei vieți de Stat. Astfel vedem cum dreptul de a face testamentele era privit de un drept public „Testamenti factio est juris publici” și „uti pater familias legassit ita jus esto” când cuvântul de jus este egal chiar cu „legea”. Era un principiu în general recunoscut, că „jus publicum privatorum pactis mutari non potest” sau „privatorum conventio juri publico non derogat” când să înțelegeau sub „jus publicum” acele reguli de drept, cari sau perpetuat în forma lor originală și strică⁴⁾.

Cu toate, că viața de drept a Romanilor purta limbrul diviziunii, nu s'a transmis pentru posteritate determinarea științifică a ei din timpul înaintea lui Ulpianus.

Dela Jurisconsultul Ulpianus avem definițiunea științifică a diviziunii dreptului în drept public și

privat: „El zice: „huius studii (a dreptului) duae sunt positiones: publicum et privatum. Publicum est, quod ad statum rei romanae spectat; privatum quod ad singulorum utilitatem: Sunt enim quaedam publice utilia, quaedam privatim Publicum jus in sacris, in sacerdotibus, in magistratibus consistit. Privatum jus tripartitum est: collectum enim est ex naturalibus praeceptis, aut gentium aut civilibus“.

Aceste principii au fost trecute și în Instituțiile și Pandectele Justiniane.⁵⁾

Precum se vede din cuvintele introductive „huius studii duae sunt positiones“, Ulpianus vroia să dea diviziunea științifică a dreptului. Este vorba de studiul său de drept, pe care-l împarte în public și privat nu dând în continuare definițiunea dreptului public și a dreptului privat.

Cunoscând starea vieții de drept a Romanilor înaintea lui Ulpianus nu ar fi greu să constatăm, că definițiunea sa era în conformitate cu ea, corespunzând deci unei considerațiuni practice.

Punând Ulpianus interesul sau utilitatea ca baza diviziunii el n'a făcut altceva decât se conștientăscă o stare de fapt. Căci din ce altceva a răsărit idea separațiunii dacă nu din interesele deosebite ale Statului, reprezentat prin deținătorii puterii publice și a supușilor, cari erau considerați ca „privat“. Interesul Statului era cel „public“, iar interesul supușilor cel „privat“. Precum se evidențiază aceste interese prin drept avem dreptul „public“ sau dreptul „privat.“

Diviziunea lui Ulpianus era departe de a fi perfectă.

Imperfecțiunea diviziunii o mărturisește el singur, când admite, că „sunt enim (drepturi) quaedam publice utilia, quaedam privatim“, ceace n'ar spune-o dacă diviziunea sa ar fi perfectă.

Deviziunea lui Ulpianus n-a fost perfectă nici prin împărțirea materiei în drept public și privat. Tot ce privea religea, organizarea religioasă și organele Statului (magistrati) erau după Ulpianus drept public; de altă parte tot ce se cuprindea sub numirile de dreptul natural (jus naturale), dreptul popoarelor (jus gentium) și dreptul civil (jus civile) constituia dreptul privat. Spre a documenta imperfecțiunea diviziunii adaugăm la aceste diviziuni și subdiviziuni definițiunile lui Ulpianus asupra dreptului natural și dreptului popoarelor: Ulpianus zice, că jus naturale est, quod natura omnia animalia docuit. Nam jus istud non humani generis proprium, sed omnium animalium, quae in terra, quae in mari nascuntur, avium quoque commune est. Hinc descendit maris atque foeminae conjunctio, quam nos matrimonium appellamus; hinc liberorum procreatio, hinc educatio; videmus et enim caetera quoque animalia, feras aetiam, istius juris peritia censerit“ și în alt loc „jus gentium est quo gentes humanae utuntur: quod a naturali recedere facile intelligere licet: quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus inter se commune sit 6“.

Dar nu numai imperfecțiunea delimitării ne face să nu acceptăm nici diviziunea lui Ulpianus, nici diviziunea găsită în viața de drept a Romanilor, deși fiind vorba de o diviziune am putea avea pretenția, ca ea să fie perfectă în sensul matematic a cuvântului. De altă parte n'am putea obiecta nimic serios în contra oricărei diviziuni științifice a drep-

tului, pentru a înlesni tratarea și studierea materiei dreptului.

Cauza, care ne face să ne declarăm în contra diviziunii dreptului în drept public și privat moștenite de la Romani, nu este numai una formală, ci este mult mai adâncă, este esențială chiar.

Diviziunea dreptului în drept public și privat s'a ivit, s'a dezvoltat și a ajuns la oarecare desăvârșire la Romani numai prin ignorarea înțelesului adevărat al vieții de Stat și de drept,

Dreptul este un mijloc inexorabil al vieții de Stat. El este unul și același, fie că-l privim în senz subiectiv sau obiectiv. Drept este numai ceea ce se bazează pe autoritatea Statului. Fie o regulă de drept absolută sau pusă la dispoziția cuiva, ea atâta vreme cât are caracterul dreptului, până validarea ei este garantată prin puterea întreagă a Statului. Unitatea dreptului o pune în afară de discuție izvorul dreptului. Izvorul acesta este legislația unitară a Statului, ca efluxul puterii de Stat unitare și indivizibile. De aici nu urmează, că toate regulile de drept să se creieze de puterea legiuitoare anume instituită spre acest scop. Regule de drept cu deplină vigoare se pot crea și prin alte organe în delegație. Chiar și regulele de drept create prin uz (obicei) pot fi obligatoare, dacă acest caracter li se recunoaște și validarea lor este garantată de puterea Statului.

Dacă dreptul are un caracter unitar în ce privește originea sa și izvorul său, acest caracter nu se micșorează întru nimic, dacă privim scopul în serviciul căruia stă.

Prin drept nu se pot valida interese deosebite, ci un singur interes, interesul Națiunii ce alcătuiește Statul. Acest interes este și trebuie să fie identic cu interesele indivizilor, cari alcătuiesc Statul. Deși nu cunoașiem scopul vieții de Stat în mod indiscutabil, putem fixa un adevăr, care cu greu se va putea răsturna, că Națiunea în interesul existenței sale trebuie să se identifice cu interesele bine pricepute ale indivizilor. Nici un interes de a indivizilor nu este pentru Stat de mai puțină valoare, decât oricare interes general. Nu se pot constitui interese cari primează unele față de altele. Statul prin drept nu poate ocroti decât interese deopotrivă de importante pentru existența sa. Viața de Stat nu poate fi altfel întocmită decât dând posibilitatea tuturor indivizilor în mod egal ca să-și desvolte energiile lor, intelectuale, morale și materiale, ca toate acestea să servească Statului pus sub domnia Națiunii. Mai ales nu poate face deosebire Statul în privința intereselor materiale. Statul trebuie să garanteze existența materială a cetățenilor ca și existența lor fizică, ceace nu se face însă prin divizarea dreptului în drept public și privat, ci prin dispozițiuni și instituțiuni de drept corespunzătoare.

Dreptul nu poate primi alt caracter fiind exercitat de reprezentanții organismului de Stat sau de indivizi. Atunci când individul în calitate sa de cel mai înalt funcționar al Statului sau în calitate sa de ultimul cetățean exercită un drept, este în aceiași funcțiune dictată de interesul superior al Statului și al Națiunii.

Dreptul nu este creațiunea particularilor, a privatilor, nici nu servește interese individuale, ci el stă permanent și neschimbat în serviciul vieții de Stat.

Cea mai nepotrivită numire, care se aplică

dreptul este cuvântul de „privat“, căci dreptul prin nici o împrejurare nu justifică acest caracter.

Greșala fundamentală a Romanilor există: a) în numirea dreptului de „privat“, b) în faptul că ei au admis în viața de Stat existența a două categorii de interese, în opoziție.

Dacă diviziunea dreptului în drept public și privat rămânea o chestie pur științifică, aveam încă o dovadă mai mult despre înalta artă juridică a Romanilor. Ea a trecut însă în conștiința publică și a cauzat separațiunea vieții de drept. Astfel dreptul, care trebuie să fie un stâlp invincibil a vieții de Stat Romane, a devenit una dintre cauzele interne, care au contribuit la prăbușirea cu un ceas mai înainte a Statului Roman.

Privind greșelile fundamentale pe cari se bazează diviziunea dreptului în drept public și privat, vom înțelege întocmirile de Stat și de drept ale evului mediu.

Nu cunoaștem vre-o lucrare științifică din timpul acesta, care să fi adus un element nou în discutarea chestiunii. Glosatorii și comentatorii din evul mediu a scrierilor și cărților de drept ale Romanilor nu s'au putut ridica peste învățăturile lui Ulpianus. În schimb vedem cum întreaga organizație a Statelor din evul mediu a trecut într-o extremitate periculoasă, transformând regulile așa numitului drept „privat“ în principii de organizare și de conducere a Statului. Intreg sistemul feudal, care a dominat viața de Stat și evului mediu este un argument clasic unde poate degenera aplicarea unor principii greșit concepute.

Un nou imbold a dat menținerii diviziunii dreptului în drept public și privat, concepția individualistă a Statelor, ivită la începutul epocii mai noi a istoriei.

Cugetătorii distinși nepulându-se empancia de sub presiunea ce exercita asupra omenirii necesitatea diviziunii, căutau să aducă cel puțin argumente noi în discutarea chestiunii.

Printre aceștia merită să fie remarcat Ritter Hugo ⁷⁾, care găsiind cauza nemulțumirilor generale în proprietatea individuală și în definiții în dreptul privat, pune în discuție comunizarea proprietății și abandonarea totală a dreptului privat. Arată, că filozofii omenirii, ca Plato, Morus, Tomasius și Kant încă au admis starea fără proprietatea privată. Polemizează cu aceia, cari văd în desființarea dreptului privat „jertfirea individualismului“ și afirmă, că starea fără dreptul privat (proprietate individuală) nu este o stare atât de nenorocită, deoarece a mai existat și ală dată viață fără drepturi private,

Hugo admite deci contopirea dreptului privat cu dreptul public prin desființarea proprietății individuale. Pr. cum se vede existența dreptului privat o justifică proprietatea individuală. În tot cazul o concepție originală, dar greșită. Este adevărat, că concepția dreptului privat așa cum am văzut-o și la Romani își are originea sa în „al meu“ și „al tău“. Si tocmai aci este greșeala. Căci acel „al meu“ și „al tău“ cuprinde condițiunile existenței materiale ale indivizilor, ceace-i interesează și Statul. Aceasta nu însemnează însă ca regulile de drept, cari asigură indivizilor libera dispunere și folosința obiectelor proprietății lor să fie reguli de „drept privat“. Evident deci, că și dacă nu desființăm proprietatea, trebuie să părăsim numirea de drept „privat“ și diviziunea dreptului. Menținerea proprietății individuale ale-

turi de un sistem de drept unitar lipsit de dreptul privat se poate justifica foarte bine, după cum s-a arătat și mai sus prin interesele superioare ale Statului.

Dealtcum Hugo dă dovadă de inconsecvență, când în continuarea discuției sale admite dreptul privat din simplul motiv, că omenirea este obișnuită (gewohnt) cu el.

Face însă rezerva, că dreptul privat nu poate se primeze față de dreptul public și că „regulele dreptului privat se hotărăsc de dreptul public“.

Principiul întâi nu se poate admite câtă vreme stăm pe baza egalei importanțe a intereselor apărute de Stat și realizate prin drept. Al doilea arată deja o concepție corespunzătoare adevărului, deoarece dreptul public în organizația legislativă este izvorul dreptului „privat“, deci cu un motiv mai mult, ca să înlăturăm dreptul „privat“, atât ca numire și cât și ca o ramură separată a dreptului.

O altă extremitate de gândire reprezintă H. v. Haller ⁸⁾ în scrierile sale dadmițând numai un drept, „dreptul privat“. Toate drepturile de guvernare și de administrare suni *drepturi private* în sensul proprietății individuale având, cel ce să găsește în stăpânirea și posesiunea lor, dreptul de a dispune de ele. Deși se zărește în această gândire ideea unui singur drept, valoarea tezei o dărimă total caracterul dreptului, care este conținut în concepția proprietății individuale, ceace este contrar întocmirii întregi a vieții de Stat moderne, bazată pe organizația puterii de Stat și pe formarea și validitatea voinței generale a Națiunii.

Deși au fost încălzii acești doi scriitori de ideea unui singur drept nici teoria de „drept public“ a lui Hugo nici cea de „drept privat“ a lui Haller n'au fost acceptate în concepția dată de autorii lor.

(Va urma)

Dr. Romul Boila

Profesor de drept constituțional la Univ. Cluj.

Noul proiect pentru unificarea contribuțiilor

Proiectul este bine redactat, dispozițiunile sale sunt clare și lămurite, structura și terminologia proiectului sunt unitare și consecvente.

După proiect se vor înființa șapte feluri de impozite directe:

1. pe veniturile proprietăților agricole
2. pe veniturile pr. clădite
3. pe v. valorilor mobiliare
4. pe v. comerciale și industriale
5. pe salarii
6. pe ven. din profesii neimpuse la celelalte

impozite

7. pe venitul global.

Mai sunt impozite județene, comunale și alte impozite suplimentare.

Sistemul impozitelor este modern: cuprinde toate veniturile posibile și stabilește o proporție justă. Acest sistem este în vigoare în Ardeal de vr'o 50 ani (deasemenea în Bucovina). Pentru Regatul vechiu proiectul înseamnă o modernizare mult dorită a unui sistem cu totul învechit. Inșă și pentru Ardeal este o reformă binecuvântată, pentru că desființează sistemul nefericit al impozitelor comunale nemărginite. La Cluj d. e. impozitul comunal este cam de trei ori mai mare decât cel plătit către stat, iar după proiect acest impozit nu poate trece de 30% asupra sumei impozitului ce se plătește statului. O altă

chestiune este, dacă evoluția orașelor nu va fi stănenită în viitor.

Un principiu important al noului sistem de impozite este să lovească veniturile fără muncă (venit lenes) mai tare decât acele realizate din muncă. Proiectul cuprinde următoarele cifre:

impozitul pe dobânzi (venit lenes)	15%
impozitul pământurilor arendate (rentă de p.)	14%
impozitul pe pământ și clădiri	12%
impozitul băncilor	12%
impozitul negustorilor	10%
impozitul industriașilor	8%
impozitul profesiunilor libere	8%
impozitul salariaților	5%

Sistemul proiectului stabilește o proporție justă, numai că darea pe pământ ar trebui să fie cel mult 10% căci venitul se realizează cu mult mai mari greutăți și riscuri, decât cel al proprietarului de casă.

Aceste impozite elementare nu sunt progresive. Deși sunt autori care cer ca și impozitele elementare să fie supuse progresiunii, opiniunea dominantă nu admite aceasta, mai ales pentru motive practice. Deci proiectul introduce progresiunea la impozitul pe venit. Acestea încep cu 1% (până la 20000 lei venit anual). Progresiunea se face așa: (½% până la 40000 lei, 2% până la 60000 lei, 3% p. la 80000 lei, 4% p. la 100.000 lei, 5% p. la 150.000 lei, 6% p. la 200.000 lei, 7% p. la 300.000 lei etc.) Maximul este de 30% (pesta 10 milioane).

Veniturile minimale (minimum de existență) nu sunt lovite; scăderile cu titlul de sarcini familiare sunt de 5—90%.

Impunerea multiplă este evitată cu grijă. Așa d. e. beneficiul net al societăților anonime nu este impus dacă se imparte acționarilor; fabricile nu sunt impuse ca clădiri etc. Totuș au rămas impuneri indoite: d. e. beneficiul net al întreprinderilor este supus unei supra taxe după rentabilitate, deci este impus de două ori.

Procedura este destul de simplă. Comisiunile anuale de impuneri constată veniturile și stabilesc impozitul. Se poate face apel la comisiunile de apel. Pentru exces de putere, incompetență sau violare are loc recurs la C. de Casație.

Autonomia cetățenilor este într-o câva garantată: contribuabilii iau parte în ambele comisuni.

Incasarea impozitelor se face după norme draconice: apelul nu suspendă incasarea.

Scutirile de impozite sunt foarte răstrânse, numai construcțiile noi sunt scutite pe timp de 10 ani; adausele la clădiri pe termen de 5 ani.

Bibliografie

Cartea funduară este titlul volumului ce conține traducerea pe românește a tuturor, legilor, regulamentelor ordonanțelor și formularele referitoare la cărțile funduare aflate în vigoare în Ardeal.

Lucrarea conține 928 pagini de tipar elegant și foarte îngrijit apărute în editura tipografiei „Carmen” Petru P. Barișiu din Cluj. Este datorită muncii demnă de toată lauda a D-lor *Dr. Ion Papp* președinte de Senat la Curtea de Apel din Oradea-Mare și delegat Director General la Directoratul General al Justiției din Cluj și *Paul Balasiu*, consilier la Curtea de Apel din Cluj.

Nu mai cine n'a lucrat în justiția Ardealului sau

la aplicarea reformei agrare în Ardeal, mai poate avea îndoele asupra covârșitoarei importanțe a acestei lucrări, care prin apariția ei pune la îndemâna magistratilor, advocașilor, notarilor publici și funcționarilor justiției posibilitatea îndeplinirii chemării lor în serviciul justiției în acest ținut al țării.

Cartea funduară este cea mai prețioasă instituție economico-juridică din Ardeal, administrată și ocrotită de serviciul Justiției. Fără cunoștința legilor regulamentelor și ordonanțelor. Cărilor Funduare, a căror traducere corectă și îmbrăcată într-un limbaj juridic românesc, ne-o dau distinsii traducători, în sofindu-le cu tot felul de comentarii utile, cel mai bun magistrat sau jurist nu-și poate îndeplini chemarea sa aci mai ales în materie civilă.

Lucrarea este vastă și acest prin volum are mare importanță și pentru acei ce ar voi să studieze instituția Cărilor Funduare în vederea extinderii acesteia și în celelalte părți ale regatului.

Fără de lipsa ori căruia ajutor din partea oficialității, jertfa intelectuală și bănească ce au făcut-o traducătorii merită toată lauda și toată încurajarea.

Volumul acesta nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă, față mai ales cu prețul modest de 200 lei cât costă cartea. Magistratii și funcționarii statului îl pot procura cu preț numai de 170 lei de la autori sau prin Administrația revistei.

Va eși de sub tipar și se va trimite abonaților la cerere, în cursul lunii Ianuarie: *Tabla de materii* alfabetică pentru anul I și II al revistei noastre Ardealul Juridic. Colecția pe ani a revistei nu se poate broșa și utiliza ușor decât numai consultând tabla de materii în care sunt indicate după conținut chestiunile tratate, legile, regulamentele ca și problemele juridice aflate în corpul revistei.

Costul tablei de materii pentru anul I (Iulie—Decembrie 1921) va fi 20 lei; pentru anul II (Ianuar 1922—Ianuar 1923) 40 lei. Numărul exemplarelor fiind redus este rezervat numai abonaților.

La Focsani un grup de magistrați și avocați au pus bazele unei noi publicații juridice „Gazeta Juridică”. Urăm noului confrate viața lungă.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ

De

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Sumarul spețelor decise.

SECȚIA II. Bucovina.

Adjudecore. Când poate avea loc relicitația unui nobil vândut silit. Acoperirea în parte a prețului adjudecării. Recurs pendinte. Cestune de creanță. Decarașuni cuprinse în acte refăcute. Distribuția prețului. Stabilirea în fapt că adjudecătorul a satisfăcut cerințele legii. Restabilirea slării faptelor. Reg. p. execuțiuni §. 154, §. 261 al. 3. reg. p. serviciu.

Ardeal

Proces de divorț. Petiție și contra petiție de apel. Aducerea de fapte noi în apel. Fapte noi relevante în sprijinul căsătoriei §. 677 pr. civ.; §. 247 al. 4 pr. civ. Ordonanța Consiliului dirigent No. 43/920. privilegiate la atribuția judecătorului unic în pro-

cesul de divorț, întemeiată pe §. 79 din legea matrimonială. Necesitatea completării probelor. Dizolvare. (Decizia No. 35/922).

Executare silită. Hoiărare confirmatoare în instanța a doua. Neadmisibilitatea recursului în instanța a treia. Legea LIV, din 1912 §. 40; §. 551 pr. civ.

Bucovina

Procuratura de finanțe. În ce caz e necesar în proces prezentarea unei procure speciale. Inmânarea ilegală de hoărare. Neregularitatea titlului executoriu §. 31 pr. civ.

Ardeal

Proces matrimonial. Stinerea procesului prin moartea părții. §. 694 pr. civ.

Bucovina

Proces de partaj. Intregirea titlului executoriu prin consimțământul tacit al interesatilor. Impărțirea imobilelor în natură. Când e admisibilă și când poate fi înlocuită prin vânzare judecătorească. §. 841, 843 cod. civ. general. (Decizia No. 137/921).

Ardeal

Proces de divorț. Solla bolnavă de nervi. Gravitatea boalei. Îndeplinirea datorilor conjugale § 80 i. matrimonială. (Decizia No. 899/921).

SECȚIUNEA III.

Bucovina

Contract complex. Contract de vânzare cu sarcina unei obligațiuni. Construcție juridică justă. Interpretarea clauzelor contractului. Comerț de butoaie. Fapt nou Combinarea termenilor contractului în stabilirea intențiilor părților. Calificarea contractului. Perfectarea lui prin ofertă și consenz verbal. Desființarea juridică a contractului de împrumut. Interesul părților. Împrumut „credendi cauza”. Influența prețurilor. Transformarea contractului de vânzare în contract de împrumut prin îndeplinirea condițiilor rezoluției. Dovezi inadmisibile în revizuire. § 503 al. 23 și 4 pr. civ.; §. 272 al. 2 și 378 c. com. §. 271 al. 2. c. com.; §. 992 c. civ. (Devizia No. 108/922).

Ardeal

Funcționar revocat. Funcționar în Direcțiunea Generală a poliției și siguranței statului, la calitate de Consilier de Secție. Unificarea serviciilor din Ardeal. Aplicarea legilor din vechiul-regat. Revocare în baza raportului Ministerului de Interne, fără aplicarea unei proceduri disciplinare prealeabile. Legalitatea măsurii. Dreptul de semnare. Incompetența Curții de Casație de a fi sesizată cu prima instanță pentru exercitarea acestui drept. — Decretul-lege No. 3632—919 — Deciziunea Consiliului Dirigent din 9 Oct. 1919, art. 10 din legea poliției generale a Statului; art. 4 din decretul-lege asupra măsurilor excepționale din 9 Ianuarie 1917. (Decizia No. 88—922).

Norme de salarizare. Normele de salarizare stabilite de Consiliul Dirigent. Legea XXII § 19 privitor la competența contenciosului administrativ. — Caracterul de lege al normelor. Competința raportului Finanelor (Decizia No. 211—922).

Comisiunea de reclamare. Neadmisibilitatea recursului în Contencios în afacerile care au de obiect o valoare în bani sub 100 coroane. Decretul VI. al Consiliului Dirigent, art. 4 (Decizia No. 17—922).

Taxe de timbru. Împrumut cu preluare de garanție, din altruism în interesul refacerii daunelor de război. Scadența taxelor de timbre, indiferent de lichidarea împrumutului Scala II-a a timbrului. (Decizia No. 37—922).

Numire în post vacant. Funcționar pus la pensie. Ocuparea locului disponibil de subprefect cu observarea legilor în vigoare. Numire legală. Reintegrare. (Decizia No. 69—922).

Alegere comunală. Comună cu populațiune mixtă. Primar și casier de neitalianitate diferită. Legea comunală XXII din 1886. O din prefectorial ilegal. — (Decizia No. 179—922).

SECȚIA II.

Decizia No. 88—1922 civ. Bucovina Dosar No. 762—1922.

S'a luat în cercetare în cauză de execuție a creditorului „Banca Jării Bucovineană” din Cernăuți în contra debitorului Tischel Bener pentru 6687 coroane recurs în revizie făcut de către judecătorul „Serether Credit und Sparverein în contra deciziei Trib. Suceava ca instanță de recurs din 20 Decembrie 1921 R III 106—21 prin care s'a schimbat încheierea judecătorei de ocol din Valra Dornei în 5 Aprilie 1921 E 1092—13 și s'a admis cererea debitorului referitoare la administrarea provizorie și restituirea venitului imobilului vândut.

S'a ascultat raportul D-lui Consilier Dr. C. Chiselită:

Deliberând, Asupra motivelor de recurs, că decizia instanței de recurs presupune în mod greșit, că judecătorul n'a împlinit îndatorințele sale în termen legal, și violează legea:

Curtea. A avut în vedere următoarele considerațiuni:

Conform dispozițiunii §-ului 154 alin. 2 regul. de exec. relicitația unui imobil n'are loc, dacă a depus judecătorul înainte de expirarea termenului de recurs contra admiterii relicitației o sumă suficientă pentru acoperirea acelei părți din preț adjudecării, care trebuie să fie plătită în numerar conf. rezultatelor audienței pentru distribuirea prețului adjudecării.

Chestiunea decisivă, este deci dacă a îndeplinit judecătorul îndatoririle sale înainte de expirarea termenului de recurs în contra admiterii relicitației:

Conf. procesul verbal din 7 Martie 1916 No. 53 a depus Dl Iacob Schieber ca plenipotențiar al societății de credit și economice din Siret în scop de achitarea prețului adjudecării de 46.000 cor. suma 10.860 coroane 70 R. în numerar luând în socoteală creanțe ipotecare în suma totală de 36.126 cor. 59 R.

Din acest proces verbal din 7 Martie 1916 reiese că judecătorul a luat în scădere din preț adjudecării creanțele lui Nathan Harth și Mares Pacht, și judecătorul, care a dresat acest proces verbal, a admis aceasta, de unde urmează că trebuia să fi avut înaintea sa actul de cesiune a lui Nathan Harth și Mares Pacht, prin care au cedat și creanțele lor ipotecare judecătorului „Soc. de credit și economice din Siret și că actele acestea trebuie să fi fost înaintate sau la această audiență, sau deja mai înainte sub numărul de ordine 51 sau 52. În caz contrar n'ar fi admis judecătorul aceasta (un judecător versat și conștiincios) punerea în socoteală a acestor creanțe ipotecare pe cota ce era de depus în numerar.

Din aceasta urmează că în ziua de 7 Martie 1916 a fost achitat preț adjudecării pe deplin în modul arătat în procesul verbal. Rectificarea tabloului de distribuție, făcută prin încheierea din 14 Iunie 1916 număr de ordine 64 a arătat, că judecătorul avea să depună încă 255 cor. în numerar. Încheierea aceasta n'a fost înmănată însă părților interesate din cauza evenimentelor de război.

Ad judecătorul n'avea deci cunoștință despre obligațiunea aceasta și deci n'a putut depune acele 255 cor. fiind convins că a achitat pe deplin preț adjudecării.

Debitorul a cerut la 2 Februarie 1921 admiterea relicitației imobilului cu motivarea că judecătorul este în întârziere cu achitarea prețului adjudecării, fiindcă n'a depus cota de 255 coroane. În cererea

aceasta consideră el însuș punerea în socoteala creanțelor lui Nathan Harth și Mares Pacht ca admisibilă și întemeiată și nu contestă că adjudecătorul a dobândit creanțele acestea și este în drept de a le pune în socoteală pe prețul adjudecării.

Incheierea din 8 Februarie 1921 E. 1092—13 prin care s'a admis relictitarea a fost îmănată adjudecătorului la 11 Februarie 1921 și el a depus în 12 Februarie rămășița de 255; a îndeplinit deci dară condițiunile prevăzute în § 154 alin. 2 regul. de exec. La cererea judecătoriei a înaintat el și actele de cesiune făcute din nou, din care reese că Nathan Harth a cedat adjudecătorului în adevăr creanța sa în anul 1914; iar Mares Pacht în 7 Aprilie 1914.

În contra exactității declarațiunilor conținute în aceste acte refăcute, nu există o îndoială întemeiată, căci adjudecătorul n'are trebuință de a se legitima ca cesionar, deja audiența fixată în caz distribuira prețului adjudecătoarei și abia la achitarea prețului acestuia; iar la audiența din 12 Aprilie 1916 fixată pentru distribuira prețului adjudecării a declarat judecătorul numai că rămășița prețului acesta va fi împărțită proporțional între creditorii aumși în tabloul de distribuire sub 3 a. d. fără o să fi fost avut o desbatere nouă cu aceștia.

Din conținutul procedurii verbal din 7 Martie 1916 E. 1092—13 reese însă fără îndoială că adjudecătorul a satisfăcut cerințele legale căci în caz contrar n'ar fi admis judecătorul punerea în socoteală o creanțelor amintite.

Concluziunea judecătoriei de prima instanță, că adjudecătorul să fi fost înaintat actele de cesiune făcută de către Nathan Harth și Mares Pacht sub numărul de ordine 51 sau 52 al dosarului este pe deplin întemeiată, precum reiese acum din actele înaintate ulterior de către adjudecătorul la 26 Ianuarie 1922 sub No 1092—13, că din ele se arată, că prin încheierea din 7 Martie 1916 No. 86 E. 1092 s'a ordonat la cererea adjudecătorului redeschiderea procedurii executorie suspendate și s'a fixat audiență pentru desbaterile în scop de distribuira prețului adjudecării pe 11 Aprilie 1916, iar prin certificatul din 7 Aprilie 1916 eliberat de judecător, s'a adevărit că adjudecătorul a depus în ziua aceasta 10.860 cor. ca rămășița prețului adjudecării cu dobânzile legale. Din aceasta urmează evident că cererea adjudecătorului trebuia să fi fost înaintată sub No. de ordine 51 conceptul încheerii din 7 Aprilie 1916 No 31 trebuia să fi fost scris de judecător chiar pe cererea aceasta, căci altminteri copile acestei încheieri n'ar fi fost expediate cu Numărul de ordine 51; așa fiind nu putea să fi fost în dosar sub numărul de ordine 52 altceva decât numai plicul cu cele 2 cesiuni prezentat de către adjudecătorul căci acesta corespunde conținutului procesului verbal din 7 Martie 1916 E. 1092—13—53 precum și dispozițiunii § 261 din alin. 3 al regulam. de serviciu și numerotării filelor dosarului, pentru că cererea sub numărul de ordine 51 nu putea să fie lungă și nu putea conținea după natura ei mai mult decât câteva șiruri scrise pe prima filă coalei de hârtie, iar cesiunile înaintate într'un plic sub No. de Ordine 52 (fila cu No. 99) nu au fost numerotate, ce corespunde pedepșin dispozițiunii § 261 al. 3 regul. de serviciu.

Cu drept cuvânt din motivele arătate încheierea sa din 3 Aprilie 1921 E. 1092—13—75 că adju-

decătorul a împlinit în ziua de 7—III. 1916 sub No. de ordine 53, obligațiunile sale prin depunerea sumei de 10.860 cor. și nu era deci în întârziere și că modificările ulterioare ale tabloului de distribuira prețului cărora s'a conformat adjudecătorul imediat după înștiințarea sa depunând și celelalte rămășițe nu l'au putut pune în întârziere; din aceste considerațiuni urmează, că nedumeririle exprimate în motivele deciziei atacate, sunt neîntemeiate, și că cererea debitorului că adjudecătorului se i se i-a administrarea provizorie imobilului și să i se impună obligațiunea de a resiliu veniturile imobilului, ce le-a primit până acuma, trebuia să fie răspinsă, de unde urmează că recursul de revizie al adjudecătorului este întemeiat și trebuie de admis restabilindu-se hotărârea instanței de fond.

Pentru aceste motive. Și având în vedere dispozițiunile § 41 și 50 pr. civ. și § 74 regulam. exec.

Curtea, Dă urmare recursului în revizie făcute de către adjudecătorul Serether Credit und Sparverein în contra deciziei Trib. Suceava, ca instanță de recurs din 20 Dec. 1921 R III 106—21, schimbă decizia atacată restabilind hotărârea Judecătoriei de ocol în Valra-Dornei din 5 Aprilie 1921. E. 1092—13—75 și obligă pe debitorul Tischel Bezner de a plăti adjudecătorului până în 14 zile cheltuelile recursului în revizie în sumă de 424 lei și 65 bani.

Data și citită în camera de consiliu 5 Aprilie 1922.

Decizia 35/1922. civ. Ardeal Dosar 1765/921.

În procesul dn divorț al reclamantului Ioan Farkas contra intimatei Paraschiya Farkas.

S'a luat în cercetare cererea de revizuire făcută de intimata contra sentinței Curții de Apel Cluj No. C. 249-5—1921.

În lipsa părților văzând că termenul e a'fșat conform legii. S'a ascultat raportul dlui Consilier dr. A. Pop.

Deliberând. Asupra cererii de revizuire a intimatei Curtea a avut în vedere următoarele considerațiuni.

Contra sentinței Curții de Apel probând sentința Tribunalului care a admis în întregime acțiunea reclamantului, intimata a înaintat apelajie (corect: cerere de revizuire) pentru motivul că Curtea de Apel a violat norme de procedură civilă cerând prin urmare disolvarea sentinței tribunalului, schimbarea sentinței Curții de Apel și îndrumarea că după desbatere de întregire să aducă sentința nouă estinzându-se și asupra speșelor de proces și apelată. Reclamantul a replicat că sentința primei instanțe s'a ridicat la valoare de drept pentru că intimata nu a cerut schimbarea acesteia negând firmașiile intimatei și cerând obligarea ei la speșele replicii.

Considerund că procesele de divorț Curtea de Apel conform § 677 pr. civ. trebuie a le desbate fără considerare la cadrele cererii și contra petițiilor de apel.

Considerând că intimata înaintea Curții de Apel a afirmat numai că iucrurile semnalate în apel le-a predat deja la instanța primă, iar procesul verbal dressat la tribunal cu data 29 Decembrie 1920 nu servește drept dovadă despre conținutul său de oare ce nu corespunde cerințelor § 247 în special al 4, după a cărui normă trebuie dre-at în urma dispoziției art. 2 al ordonanțe No. 43—1920 pres. just. a Con-

stlului Dirigent atribuind judecarea proceselor de divorț întemeiate pe punctele a) și b) a §-ului 77 din legea matrimonială unui singur judecător; deci nu exclude că în adevăr intimata și-ar fi făcut afirmațiunile în timp și la loc potrivit și așa dovedirea în această direcțiune se impune cu atât mai vârtos pentru că în susținerea căsătoriei partea intimată este în drept a aduce lucruri nouă în instanța apelativă (al 3 al § 677 pr. civ.).

Considerând, că lucrurile afirmate de intimata apelantă sunt relevante în proces și așa fără stabilirea adevărului ori neadevărului acelora nu se poate judeca în cauză; iar afirmațiunea reclamantului că s'ar fi ridicat la valoare de drept este neintemeiată pentru că a fost apelată în termen cerând intimata disolvarea și aducerea altei sentinșe pe baza dovezilor oferite.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Disolvă sentința Curții de Apel și după întregire să aducă sentința nouă extinzându-se și asupra speșelor de revizuire stabilite pe seama reclamantului pentru replică în sumă de 210 (două sute zece) lei iar pe seama intimătei pentru cererea de revizuire 220 (două sute douăzeci) lei.

Data și citită în ședință publică azi 20 Febr 1922.

Decizia No. 41 bis—922. civ. Ardeal Dosar No. 2847—921.

S'a luat în cercetare cauza de execuție a urmărtoarei Miga I. Dănescu născ. Sava contra urmărtoareului Ioan Dănescu.

Se constată că în cauza prezentă Judecătoria de Ocol Timișoara a adus încheerea sub No. 7300-23—921. Ga, cum și acela că contra acestei hotăriri a dat recurs deasemenea urmărtoareului cu termen.

În lipsa părților, s'a ascultat raportul dlui cons. dr. M. Stănila. Deliberând. Asupra admisibilității acestui recurs.

Având în vedere că art. 40 al 4 leg. 54: 1912 arată că

a) întrucât legea (1911:l.) nu dispune altceva în contra unei încheeri date în instanța a II-a nu mai este recurs.

b) că încheerile date în materie de ordonare de execuție sunt susceptibile de recurs și

c) că de altcun sunt a se observa regulile proc. civ.

Iar art. 551, alin. 2 Pr. civ. dispune că o hotărire dată în a doua instanță numai atunci e susceptibilă de recurs dacă e infirmatoare. Urmează că și în materile de ordonare de execuție sunt a se aplica dispozițiunile Proc. civ.

Deci că conform art. 551 al 2. Pr. civ. și hotăririle acestea sunt numai în acel caz susceptibile de recurs dacă și întrucât sunt infirmatoare.

Exactitatea acestei interpretări de lege se adeverește și din dispoziția art. 551 al 3 Pr. civ. unde este înșirat cazul în care legea permite recurs contra unei hotăriri confirmatoare ceea ce ar fi o dispoziție de prisos când ar fi interpretat art. 40 alin. 4 legea 54:1912, astfel că în caz de ordonare de execuție ar exista recurs contra hotăriri instanței a doua fără considerare că acea hotărire e confirmatoare sau infirmatoare.

Curtea află acest recurs de exclus prin lege deci inadmisibil.

Pentru aceste motive. Curtea. În numele legii.

Respinge recursul dat de urmărtoareului Ioan Dănescu prin reprezentantul său contra încheerii Trib. Timișoara No. 4263-27—1921.

Data și citită în ședință publică astăzi la 24 Februarie 1922.

Decizia No. 79—922 civ. Bucovina Dosar No. 780—1922

S'a luat în cercetare în cauza de execuție a creditorilor urmărtoarei Leisner Rosner și Beila Rosner în contra fiscoului reprezentat prin procuratura de finanță din Cernăuți pentru 137 lei 75 bani recursul în revizie făcut de către creditorii în contra deciziei Tribunalului din Cernăuți ca instanță de recurs din 25 Noembrie 1921 R. IV. 704—21 prin care s'a admis recursul părții adversare în contra încheerii judecătorești de ocol în Vijnița din 20 August 1921 E. IV. 697—21 schimbându-se încheerea atacată în acest sens că cererea de execuție se respinge.

S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. C. Chiselită. Deliberând. Asupra unicului motiv de recurs că decizia atacată ar fi bazată pe o judecată greșită în drept.

Curtea: Având că imputernicirea dată de către procuratura de finanțe perceptorului Alex Tănăsiuc nu este o procură pentru proces dată unui avocat conform § lui 31 pr. civ. ei o procură specială și că cuprinsul ei nu este deci determinat prin dispozițiunea legală §-lui 31 și 32 ci prin continutul actului scris însuși.

Considerând că această procură specială n'a imputernicit pe perceptorul Tănăsiuc să primească înmănuarile actelor destinate pentru procuratura de finanță și deci dară sentința din 27—5—1921 n'a fost înmănată procuraturei ca reprezentantului fiscoului în mod legal prin înmănuarea făcută perceptorului Tănăsiuc n'a devenit așa dară definitivă și nu constituie până acum un titlu executoriu.

Considerând că decizia atacată corespunde deci dară pe deplin legii.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii.

Respinge recursul în revizie făcut de către creditorii în contra deciziei Tribunalului Cernăuți ca instanță de recurs din 25 Noembrie 1921 R. IV. 704—21.

Data și citită în camera de consiliu la 29 Martie 1922.

Decizia No. 123—922 civ. Ardeal Dosar No. 737—921

În procesul de divorț a părților Gheorghe Huff, Maria Feketi;

S'a luat în cercetare cererea de revizuire făcută de reclamanta Maria Feketi în contra sentinței Curții de Apel Oradea-Mare No. C. I. 771—15—1921.

În lipsa părților:

S'a ascultat raportul D-lui Cons. D-II. Mosoiu. Deliberând: Având în vedere că în sensul § 676 P. c. dacă partea conjugală moare înainte de finirea tractării de revizuire, procesul de atacare nu se poate continua în fond și decizia dată își pierde eficacitatea în fond;

Având în vedere, ca § 694 P. c. dispune că dacă Judecătoria slinge procesul matrimonial ea pronunță de stins procesul în materia acțiunii sau a acțiunii de convenționale ce se referesc la dreptul patrimonial.

Având în vedere că textul de lege citat nu face deosebire că judecătoria din care motiv stinge procesul matrimonial din ceea ce urmează că dispozițiunea cuprinsă în acel paragraf e de aplicat și în cazul când procesul matrimonial încetează din cauza morții unei părți procesuale;

Având în vedere că forul apelativ din cauza morții pârâtului a stins definitiv procesul matrimonial și că prin urmare forul apelativ n'a violat legea când conform dispoziției § 694 P. c. a pronunțat de stins procesul și în materia acțiunii ce se referă la dreptul patrimonial.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii. Respinge în sensul aliniatului prim § 543 Pr. c. cererea de revizuire a reclamantei înaintată contra sentinței Curții de Apel Oradea-Mare dată la 9. Decembrie 1921 sub No. C. I. 771/15—921.

Dată și citită în sendință publică la 26. Mai 1922.

Decizia No 137—1922 civ. Bucovina Dosar No 1205—1922.

S'a luat în cercelare în cauză de execuție a Aniței lui Grigori Zamco contra Aniței lui Gheorghe Robanciu pentru ieșirea din indiviziune, recursul în revizie făcut de către Gavril Popa, Părăsea Zamco și Nastasia Catr'nar în contra deciziei Trib. Suceava ca instanță de recurs din 31.12—1921 R. III. 249—21 prin care a fost anulată, încheerea Judecătoriei de ocol Stulpicani din 12 Septembrie 1921 No E. 71-19—18.

S'a ascultat raportul dlui cons. dl C. Chiselită.

Deliberând: Asupra unicului motiv de recurs, că decizie atacată e bazată pe o apreciere greșită în drept.

Curtea a avut în vedere următoarele considerațiuni:

Deciziunea atacată n'a ținut socoteală de circumstanța, că încheerile Judecătoriei de Ocol în Stulpicani din 29.8—1919 No 6 și 1 Noembrie 1919 No 6 prin care a fost admisă executarea prin împărțirea în natură a imobilelor comune rămase neatacate de nici una dintre părțile interesate au devenit deci dară definitive și potrivite de a forma un titlu executoriu pentru împărțirea în natură a imobilelor menționate respective de a completa titlul executoriu primordial incomplet în această privință.

Intregirea titlului executoriu primordial prin acest consimțământ tacit a interesajilor este admisibilă fiindcă conform legii (§ 841, 843 cor. civ. gen.) ieșirea din indiviziune, prin împărțea în natura, modul primar de împărțea care numai în caz de imposibilitate este de înlocuit prin vânzarea judecătorească.

Nici recurentul Vasiliță Petrea Florea n'a susținut, că admiterea execuțiunii ar fi nulă și n'a cerut anularea ei care n'ar aduce un folos nici unuia dintre interesați ci a cauza numai cheltueli foarte considerabile prin preinorea proceselor și a tuturor actelor executorii făcuți până acum.

Pentru aceste motive Curtea: În numele legii Casează deciziunea atacată din 31—12 1921 R. III. 249—21 și trimite această cauză Tribunalului Suceava ca instanță de recurs care va avea să decidă din nou asupra recursului lui Vasile Florea trecând cu vederea motivul de nulitate primit ca baza deciziei casate și ținând seama și de cheltuelile recursului în revizie.

Dată și citită în camera de consiliu azi 7 Iunie 1922.

Decizia Nr. 899—922. Ardeal Dosar 1390—921.

În procesul de divorț al reclamantului Alexandru

Vojay contra intimatei Ana Erdélyi.

S'a luat în cercelare cererea de revizuire făcută de reclamantul în contra sentinței Curții de Apel Oradea-Mare Nr. C. I. 113—14 1921.

În lipsa părților S'a ascultat raportul Dlui Cons. Dl. I. Mosoiu.

Deliberând: A luat în considerare următoarele motive:

Având în vedere că conform stării faptice stabilite respective acceptate de forul apelativ, pârâta după nașterea unui copil a suferit de la 1915 începând timp mai îndelungat de un morb de nervi care deși în general se consideră de vindecat dar are însă ca urmare asupra pârâtei un anumit grad de instabilitate.

Având în vedere că în urma acestei stări morbide sau de neconvalescență a pârâtei nu s'a putut stabili că ea și-a violat grav datoriile sale conjugale printr'o conduită intenționată.

Având în vedere că în urma acestei circumstanțe lipsește condițiunea esențială intențiunea pentru ce să poate subsista motivul de desfacere a căsătoriei indicat în punctul a) al § 80 din L. M.

Pentru aceste motive Curtea: În numele legii.

Respinge în baza aliniatului prim al § 543 P. c. cererea de revizuire introdusă de reclamantul Alexandru Vogay contra sentinței Curții de Apel Oradea Mare dată la 19 Aprilie 1921 Nr. C. I. 113—114 1921

Dată și citită în sedință publică la 4 Aprilie 1922

Decizia No. 108 Bucovina Dosar No. 4730—921

În procesul lui Aron Pressmer și Chaim Zwecken, fabricanți de bere în Solca (Bucovina), reclamații prin procurățiunea avocatului Dr. Dishe din Cernăuți, în contra firmei S. Rudich din Rădauți, pârât, prin procurățiunea avocatului Dr. Lupul din Suceava pentru predarea de butoaie de bere.

S'a luat în cercelare reviziunea firmei pârâte împotriva deciziei Curții de Apel din Cernăuți din 23 Februarie 1921 Bc. 532/20, prin care s'a resoins apelul pârâtei și s'a confirmat sentința Tribunalului Suceava Cg. I a 595—19.

S'a ascultat raportul făcut în cauză.

Curtea deliberând: Asupra motivelor reviziunii și considerând următoarele motive:

Recurenta invoacă motivele de revizuire prevăzute I, în paragraful 503 p. 4 pr. civ. (greșită aplicare a legii) și II, în paragraful 503 p. 2 pr. civ. (defectuoșitatea procedurii).

La I. a reviziunii: Curtea de Apel califică convențiunea intervenită între părți ca un contract complet, un contract de vânzare a unei cantități de butoaie, încheiat sub condiția rezolutorie, că în caz de reînființare a fabricii de bere a reclamaților contractul de vânzare se transformă într'un contract de împrumut. Cu drept cuvânt recurenta se ridică contra acestei calificări. Mai întâi spune recurenta, că construcțiunea juridică a Curții de Apel ar fi artificială și nu se poate să se aplice o altă construcțiune atât de simplă, cum este cea din spetă. Dar recurenta însăși trebuie să admită de altfel că convențiunea așa de simplă, cum o vede recurenta, este totuși un contract complet, numai că după părerea recurentei am avea de a face cu un contract de vânzare plus o obligațiune a pârâtei, (§ 272 p. 2. § 338 cod. com.) de a procura butoaiele în cazul când fabrica de bere a reclamaților se va reînființa. Aceasta

construcțiune juridică a recurentei bine a fost combătută de Curtea de Apel.

La II, recurenta arată, că Curtea de Apel și-ar fi motivat interpretarea sa numai pe două considerente, întâi că în actul scris din 10. August 1915. se găsesc cuvintele, „a restitui butoaale” și nu „a livra” al doilea, că recurenta nu este nici fabricantă de butoaale nici nu face negoț cu ele. Recurenta argumentează că pe când expresiunea „a livra” indică că cel care ia asupra-și o livrare, are de gând să achiziționeze de abia ulterior lucrurile, recurenta prin cuvântul „a restitui” a vroit să spună că dânsa avea de gând să dea butoaale din rezervele ei.

Dar tocmai paragraful 271 p. 2 cod. com. pe care-l invoacă recurenta, prevede, că cel care-și ia asupra și vre-o librare, să aibă în momentul facerii contractului *intentionea* de a achiziționa mărfurile ulterior.

Mai departe dezvoltă recurenta că pe de-o parte împrejurarea că dânsa n'ar fi fabricantă de butoaale și nici n'ar face negoț cu ele, n'o putea împiedeca de a încheia un contract de livrare, pe de altă parte că recurenta dimpotrivă chiar face negoț cu butoaale.

Dar susținerea, că recurenta face comerț cu butoaale, constituie un fapt nou, care nu este admisibil de a-l produce pentru întâia oară în revizuire (reviziune).

Peste tot recurenta însă greșește, când crede că Curtea de Apel își întemeiază interpretarea să numai pe cuvântul „a restitui” din scrisoare și pe împrejurarea că recurenta nu este nici fabricantă de butoaale nici nu face comerț cu ele. Aceste două considerente sunt arătate în deciziunea atacată în deosebi spre a combate teza recurentei asupra unui contract de livrare de sine stătător. În prim rând Curtea de Apel, când interpretează contractul, se întemeiază pe constatările făcute de Tribunal pe baza scrisorii din 10 August 1915 și a depozițiunii martorului Krämer, constatari care le adoptă Curtea de Apel. și din care conchide la intențiunea părților. Iar peste aceasta recurenta opune tăcere.

Bine argumentează dealfel Curtea de Apel că n'avem a face cu o obligațiune de sine stătătoare a părătelor de a livra butoaale, că dimpotrivă obligațiunea de a restitui butoaale recurenta o încheiat-o pentru că le primise la timpul său dela reclamant.

La 31 Mai invoacă recurenta pentru teza ei cuvintele „pe aceleași prețuri” din actul scris. Dar și aici litera n'are importanță. Evident, că părțile au folosit cuvintele acestea, pentru că în aceeași scrisoare întrebuițase termenul „cumpărat”.

Dar martorul Krämer nu mai vorbește de „prețuri”, el spune, că restituindu-se butoaalele trebuia restituit aceeași sumă de bani.

(a 4.) Recurenta dezvoltă apoi cu Krämer era numai un trimis, nu imputernicit, prin urmare natura contractului trebuie calificată numai după actul scris, mai departe ca chiar dacă reclamantii ar fi intenționat a încheia un contract de împrumut și dacă reclamantii ar fi oferit un atare contract firmei părăte prin trimisul Krämer, atunci actul scris constituie un refuz al ofertei făcute de reclamantii cu o nouă ofertă a fost primită de către reclamantii prin executarea ei.

Dar în slau în cale recurentei constatările instanțelor inferioare, că contractul s'a încheiat prin consens verbal mijlocit prin Krämer că oferta recla-

manților a fost transmisă firmei părăte prin Krämer și părăta a primit verbal oferta față de Krämer, iar motivul de reviziune al paragrafului 503 p. 3 pr. civ. n'a fost invocat de recurentă.

(a 5.) Se mai ridică recurenta și împotriva definițiunii contractului de împrumut, dată de textul paragrafului 983 cod. civ. Ea găsește, că această definițiune este prea largă. Esential ar fi pentru contractul de împrumut acordarea de credit. În speță însă n'ar fi vorba de credit, contractul s'a încheiat dimpotrivă în interesul reclamantilor.

Dacă am voi chiar să admitem că contractul de împrumut este caracterizat de obicei prin „cauza credendi” (trebuie știut seamă) întâi că definițiunea legală a paragrafului 983 cod. civ. nu spune nimic despre această cauză că după paragraful citat, împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte lucruri fungibile cu obligațiunea acestuia de a restitui tot atâtea lucruri de acelaș gen. și aceeași calitate, 2) al doilea, că contractanții pot să aibă în vedere și alte motive mai depărtate.

De altfel nu este exact, ce spune recurenta, că contractul s'a făcut în interesul reclamantilor. Dimpotrivă, interesul era de partea recurentei, pentru că ea avea să aibă tot folosul folosinței butoaalelor.

În fine chiar și atunci, când împrumutul s'a făcut „credendi causa”, este indiferent în al cărui interes s'a făcut ori în interesul celui care a luat împrumutul, când are nevoie de capital pentru scopurile sale, ori în interesul celui care face împrumutul, când dă bani cu dobândă.

La 6. În mod puțin lămurit dezvoltă recurenta pe de-o parte, că împrumutul n'ar fi un contract unilateral, admite însă totodată, că doctrina îl consideră ca atare pentru a ajunge apoi la concluziunea, că în speță nu este vorba de un împrumut, pentru că numai recurenta se obligă, nu și reclamantii și întreabă ce ar fi făcut reclamantii, dacă prețurile ar fi scăzut, ori de ar fi cerut și în cazul acesta butoaalele și ori de le-ar fi primit, plătindu-li-se suma. Chestiunea aceasta în speță nu se pune. Totuși se poate spune, că din constatările Tribunalului, acceptate de Curtea de Apel rezultă următoarele: S'a dat o sumă de bani pentru butoaale. Dacă recurenta de azi oferea reclamantilor butoaalele și aceștia ar fi fost în întârziere cu restituirea sumei plătite, ea putea cere restituirea sumei plătite, oferind butoaalele.

La 7. Dezvoltările de sub p. 7. asupra istoricului cum s'a ajuns la construcțiunea juridică a unui împrumut sunt lipsite de temel și de interes. Calificarea juridică dată de părți este indiferentă, acest lucru incumbă judecătorului.

La 8. Argumentarea recurentei, că reclamantii trebuiau să ceară butoaalele încă în Iunie 1916 se lovește de constatarea instanțelor inferioare, că exploatarea berriei reclamantilor începută în mai 1916, a și încetat în Iunie 1916 invadând din nou armata rusească. De altfel recurenta n'a oferit reclamantilor la 1916 butoaalele.

La 9. recurenta dezvoltă că părțile s'au gândit la început la un contract de rescumpărare, admite însă că un atare contract nu este recunoscut de lege la lucrurile mobile. În cazul când s'ar presupune în speță un contract de răscumpărare, acesta n'ar fi favorabil și reclamantii cu altă mai mult ar putea cere restituirea butoaalelor.

Asfel fiind toate argumentările recurente, pe care le desvoltă cu mult lux de cuvinte, sunt neîntemeiate.

Având așa dară de a face cu un contract de vânzare, care împlinindu-se condițiunea rezoluției s'a transformat într'un contract de împrumut, conform paragrafului 992 cod. civ. trebuia restituit tantundem ejusdem generis și nu împoartă, ori de lucrurile date cu împrumut s'au urcat sau au scăzut în preț.

Prin urmare nu e nevoie de a examina ipoteza dacă executarea contractului a devenit economiceste imposibilă, cum caută a desvolta recurenta.

La II. Mai invoacă recurenta și motivul de reviziune a defectuoșității procedurii, pentru că certificatul primăriei Solca na'r fi o dovadă suficientă pentru constatarea, că reclamanții au fost aceia, care au pus din nou în exploatare berăria din Solca în luna Noembrie 1919. Dar aici se pierde recurenta în domeniul combaterii aprecierii dovezilor inadmisibilă în reviziune.

Amândouă motivele de reviziune sunt deci neîntemeiate și urmează a fi respinse ca atare.

Pentru aceste motive, văzând și dispoziția paragrafelor 41, 50 proc. civ.

Curtea în numele legii.

Respinge reviziunea și obligă pe recurentă să plătească reclamanților 600 lei cheltueli de a treia instanță în termen de 14 zile.

Data în camera de consiliu azi, 30 Ianuarie 1922.

Decizia Nr. 88.

Ardeal

Dosar Nr. 1011/921

S'a luat în cercetare recursul făcut de dr. Iuliu Mezei în contra deciziei Nr. 43937 a Ministerului de Interne de 8 Sept. 1920 pentru revocarea din postul de funcționar la Direcțiunea generală a poliției și siguranței statului.

S'a prezentat recurentul în persoană, care a cerut admiterea recursului și Ministerul de Interne prin dl. avocat C. Pesnilă cu delegația Nr. 2026—1922 care a cerut respingerea recursului.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Consilier dr. C. Crăciunescu.

Deliberând Asupra motivelor de recurs:

Că revocarea este ilegală, recurentul fiind bolnav a mers la băi în străinătate, a anunțat despre aceasta la timp autoritatea superioară — cu toate acestea, fără a fi ascultat, fără motiv legal, în contrazicere cu dispozițiile legilor în vigoare în Transilvania a fost destituit fără procedură disciplinară prealabilă și fără a se face dispozițiune în privința pensionării sale.

Curtea având în vedere că:

1. Din procesul verbal Nr. 117—920 dressat în Cluj la 18 Martie 1920 la resortul internelor. Direcțiunea poliției și siguranței generale rezultă că recurentul a fost încadrat în calitate de consilier de secție la Direcțiunea poliției și siguranței generale din Cluj, că el a primit acest decret la 6 Aprilie 1920.

2. Articolul II. al decretului lege 3632—1918 conform căruia Siguranța Generală a statului rămâne în administrația guvernului regal.

3. Articolul VII al Deciziei Nr. 7343 S. dela 13 Martie 1919 Ministerului de Interne (Gazeta Oficială Nr. 27—1919) dată în baza decret lege Nr.

3632—1918 conform căruia articolul serviciul central al poliției și siguranței statului și serviciile speciale, întru îndeplinirea în datorieiilor de serviciu se vor conforma legilor și regulamentelor în vigoare precum și instrucțiunilor ce le vor primi dela Ministerul de Interne din regat, Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale — care instrucțiuni și ordine de serviciu se vor comunica și resortului internelor al Consiliului Dirigent.

4. Extrasul din procesul verbal al ședinței Consiliului Dirigent ținută la 9 Octombrie 1919, prin care se mențin dispozițiunile legale de mai sus (Gazeta Oficială No. 61—1919.)

Că astfel fiind și mai ales în urma unificării serviciilor din Ardeal făcută prin decret lege 1462 din 2 Aprilie 1920, recurentul ca oficiant, în Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale este supus întru toate legilor, ordonanțelor, instrucțiunilor și ordinului de serviciu ce sunt în vigoare în vechiul regat, deci chestiunea legalității revocării sale nu după cum recurentul pretinde — în baza legilor speciale menținute în vigoare în Transilvania — ci în baza legilor sus menționate din vechiul regat este a se judeca.

Considerând însă că în sensul normelor aplicabile în speșă, adică art. 10 al legii asupra Direcțiunii Poliției și Siguranței generale dată la 25 Martie 1908 și art. 4 al Decretului lege No. 13 asupra măsurilor excepționale dat la 9 Ianuarie 1917 (Mon. Of. No. 236 din 11 Ianuarie 1917) oficianții superiori ai acestei instituțiuni prin decret regal pot fi revocați din funcțiune în baza unui raport al Ministerului de Interne, fără a se cere o procedură disciplinară prealabilă. Văzând din raportul No. 51601 S. din 22 Octombrie 1920 a Ministerului de Interne și Inaltul Decret Regal No. 4331 dat la 22 Octombrie 1920, că revocarea din funcțiune a recurentului această formă legală a fost observată acest motiv al recursului este nefundat.

În ca privește drepturile la pensie etc. ale recurentului care i-se cuvin acestuia în baza legilor invocate de el și a Decretului I. al Consiliului Dirigent precum și în baza art. V. al Decretului lege 1462 din 2 Aprilie 1920.

Considerând că în această materie Curtea nu poate fi sesizată ca prima instanță ci numai ca ultimă, această decizie nu prejudică asupra drepturilor menționate deoarece asupra acestui motiv al recursului nu este cazul a se pronunța.

Pentru aceste motive Curtea. În numele legii, respinge recursul.

Data azi în ședință publică azi 27 Ianuarie 1922.

Decizia No. 211.

Ardeal

Dosar No. 254—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Arpar de György, în contradicție unzi No. 9038—13768—920, a Ministerului de Interne, Secretariatul general din Cluj.

S'a prezentat intimatul Minister de Interne prin dl. avocat C. Plesnilă, lupsind recurentul care a fost citat în regulă.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Consilier dr. C. Crăciunescu.

Văzând că termenul este afișat conform legii.

Deliberând. Asupra recursului făcut de Arpad de György.

Având în vedere că recurentul atacă această hotărâre în baza paragraf. 14 și 37 a normelor de salarizare stabilite de Consiliul Dirigent.

Văzând că conform paragrafului 19 al legii XXII competența Contenciosului Administrativ se mărginește numai la chestiunile cari prin legi sau ordonanțe legale în mod explicit sunt date în competența sa.

Văzând că normele de salarizare având caracter de lege cuprind dispozițiuni noi față de legile anterioare în vigoare, — că însă aceste norme în privința chestiunilor litigioase ce ar rezulta dispozițiunile inovatorii nu stabilesc competența Contenciosului Administrativ — ci în speță în privința oricăror retribuțiunilor ce se fac în baza normativului ca ultimă instanță este decretat resortul de finanțe — recursul este deci inadmisibil.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Respinge recursul ca inadmisibil.

Data în ședință publică azi 3 Ianuarie 1922.

Decizia Nr. 17. Ardeal - Dosar No. 912—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de D. Copandean locuitor în comuna Ar-rákos, în contra hotărârii No. 241—919 a comisiunii de reclamare din județul Turda-Arieș.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauza de dl. Cons. dl. El. Balás.

Văzând că termenul este afișat conform legii.

Curtea. Deliberând. Considerând că în virtutea articolului 4 din decretul VI al Consiliului Dirigent, afacerile care au de obiect o valoare în bani sub 100 Coroane nu se pot ataca cu recurs în contencios.

Considerând că, în speță obiectul litigiului este o sumă de coroane.

Pentru aceste motive Curtea. În numele legii. Respinge recursul ca inadmisibil.

Data în camera de Consiliu astăzi 2 Ian. 1922.

Decizia Nr. 37 Ardeal - Dosar Nr. 1160—920

S'a luat în cercetare recursul făcut de Societ. Anonimă pe acțiuni Siebenbürgische Escomptebank în contra hotărârii No. 19072—III—918 a direcțiunii financiare din Brașov.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Consilier dr. El. Balás.

Având că termenul este afișat conform legii. Deliberând. Asupra motivelor recursului:

„Că împrumutul pentru care recurenta a preluat garanția nu s'a realizat și că garanția a preluată din altruisme servind interesele refacerii daunelor de război și astfel nu ar fi scutită de taxe în baza ordonanței din anul 1917 a Ministerului de Finanțe dată în materie de prețuire a daunelor de război.”

Având în vedere motivele hotărârii atacate; că documentele de garanție conform legii se taxează după scara II. a trimbuului și că această taxă este scudență în momentul încheierii afacerii în drept, indiferent dacă împrumutul pentru care s'a luat garanția este deja lichidat la acel moment sau nu.

Văzând că documentul din chestiune nu poate fi considerat de scos de sub aceste norme legale generale.

Curtea aflând juste motivele hotărârii atacate, recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea. În numele legii.

Respinge recursul ca nefundat.

Data în camera de Consiliu azi 24 Ianuarie 1922.

Decizia No. 69. Ardeal - Dosar No. 1747—1921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Vasile Oros contra deciziei Ministrului de Interne, Secretariatul general din Cluj No. 1437—6167 din 25 Mai 1920.

S'a ascultat raportul făcut de dl. consilier dr. G. Nedici.

S'a prezentat recurentul prin dl. av. dr. Ioan Rachitanu, care a cerut admiterea recursului și Ministrul de Interne prin dl. avocat Plesnilă, cu delegația No. 1902 din 22 Ianuarie 1922, care a cerut respingerea recursului.

Deliberând: Asupra recursului și văzând, că hotărârea atacată cu recurs se mărginește, a arăta, că numirea recurentului fiind ilegală, văzând, că numirea recurentului fiind ilegală se anulează, văzând apoi, că baza acestei hotărâri este raportul prefectului județului Bihor, care declară, că postul de subprefect în care este recurentul numit nu a fost vacant la numirea sa și în consecință cere anularea numirii.

Având în vedere însă, că din dosarul Consiliului Dirigent No 4087—1920 reese clar, că recurentul este numit în conformitate cu legile de atunci în locul fostului subprefect Aloisiu Nistor pus la pensie, deci numirea recurentului a fost legală.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii.

Admite recursul; declară ilegală decizia Ministrului de Interne a Secretariatului general din Cluj No. 1437—6167 din 25 Mai 1920 și invită Ministrul de Interne să desființeze actul ilegal și să reintegreze pe recurent în funcțiunea de subprefect ce a ocupat.

Data în ședință publică, azi 25 Ianuarie 1922.

Decizia No. 179 Ardeal - Dosar No. 1300—1920

S'a luat în cercetare recursul făcut de alegătorii Sași din comuna Șoala, județul Târnava Mare, în contra deciziei fiscale sub No 1461—1920 a prefectului județului Târnava-Mare.

În lipsa părților care nu s'au citat conform legii.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. cons. dr. E. Balás.

Văzând, că termenul este afișat conform legii.

Deliberând: Asupra motivelor recursului formulate în modul următor:

„Alegerea primăriei comunale a comunei Șoala făcută în ziua de 2 Julie 1920, s'a efectuat în mod legal conform legii comunale. Regula pe care se bazează deciziunea finală atacată, că dacă într'o comună cu populație mixtă primarul e de o naționalitate, casierul trebuie să facă parte din cealaltă naționalitate, nu este prescrisă prin legea comună, care lasă deplină libertate alegătorilor în această privință.”

Având în vedere anularea alegerii funcționarilor primăriei comunale nu poate fi admisă decât pe baza dispozițiunilor prevăzute de legea comună (XXII. 1886);

Având în vedere că deciziunea finală atacată nu se bazează pe nici o dispoziție din cele prevăzute de legea comună care ar fi permis anularea alegerii de care ne ocupăm;

Având în vedere în sfârșit că singurul motiv care să invoacă în deciziunea finală atacată, că

printr'o ordonanță a prefecturii județene dată sub Nr. 117—1920 s'au dat indicațiuni primpretorilor cu privire la efectuarea alegeților comunale, ca în comunele cu populație mică, dacă primarul e de o naționalitate, casierul să facă parte din cealaltă naționalitate, n'are nici o bază legală și întru cât legea comună nu cuprinde o atare dispozițiune; așa că ordinul prefectului n'are nici o putere legală.

Pentru aceste motive Curtea, în numele legii, admite recursul; reformează deciziunea finală sub Nr. 1461—1920 dată în Sighișoara în ziua de 6 August 1920 a prefectului județului Târnava-Mare și în consecință menține în vigoare alegerea primăriei comunale din comuna Soala efectuată în ziua de 2 Iulie 1920.

Dată în camera de consiliu azi 8 Februarie 1922.

Decizie No. 282. Ardeal Dosar No. 4990—1922

S'a luat încercare recursul făcut de Ion Milici și Gh. Gresko din Năolac contra sentinței No. P. 4110 18—1920 din 9 Noembrie 1921 a Tribunalului Arad.

S'a prezentat intimatul Ministerul de Finanțe prin Dl. avocat El. Rădulescu cu delegația No. 222079—922, lipsind recurenței care au fost citați în regulă;

S'a ascultat raportul făcut în conză de Dl. Cons. Dr. El. Balás, Dl. Rădulescu a cerut respingerea recursului Deliberând.

Asupra recursului:

Văzând că, în sensul legii generale a Vănilor, în cauzele de contrabandă, cea parte a procedurii, prin care se judecă decizia Ministerului de Finanțe Direcțiunea generală a Vănilor dată în virtutea art. 210 din legea suscitată în privința aprobării praesului verbal alantorităților vamale și fixării amenzii și despăgubini nu de nici au caracter penal, ci este de caracter civil.

Văzând că, conform art. 213 din legea menționată la desbaterea înaintea Tribunalului ca for civil Administrația Vănilor trebuie reprezentată prin unul din organele numerate în acest articol, care trebuie citat la desbatere;

Văzând că contrar tuturor auctorităților desbaterea ținută înaintea Tribunalului în ziua de 9 Noembrie 1921 s'a ținut în „Cauza penală” cu invocarea §-lor procedurii penale (P. p.) și cu concursul procurorului, (care, cum se pare s'a considerat — contra legii — drept reprezentantul direcțiunii Vănilor) și citațiile s'au dat „în cauza penală”.

Văzând mai departe că nici unul din reprezentanții legali ai Administrației Vănilor nici nu a fost de față, nici măcar n'a fost citat pentru desbaterea menționată.

Văzând că astfel fiind, hotărârea atacată a dat-o Tribunalul constituit în mod nelegal ca instanță penală, și fără concursul reprezentantului legal al Administrației Vănilor.

Văzând că aceste violări de lege fiind esențiale se pot ridica din oficiu (Proc. civ. 504 § 1., 505 § 1., 547 pr. civ.)

Pentru aceste motive Curtea, în numele legii, Casează din oficiu atât decizia cât și întreaga procedură de sub No. P. 4110-8—1920 a Tribunalului

din Arad în pricina de contrabandă a lui Ion Milici și Gheorghe Gresko, și trimite afacerea spre a desbata și judeca din nou.

Dată în ședință publică azi 24 Febr. 1922.

Ordonanțe

MINISTERUL JUSTIȚIEI DIRECTORATUL
GENERAL CLUJ

Instanțelor Judecătorești

Ordine circ. interpretative, relativ la Amnistie

No. 395—922.

Am onoare a va a luece la cunoștință, că pentru aplicarea decretului de amnistie am cerut informațiuni de la Dl. Ministru, care cu adresa No. 57970 de la 27 Noembrie 1922, ne comunică următoarele:

1. Sînt amnestiate toate infracțiunile politice de presă indiferent de deosebirile de calificări ce există la asemenea fapte în codul din Ardeal față de cel din vechiul Regat.

2. Numai infracțiunile politice de presă intră în prevederile decretului lege în chestiune.

3. Constatarea faptului dacă un delict este politic va fi lăsat la aprecierea instanțelor Judecătorești unde părțile nemulțumite de hotărârea parchetelor pot recurge.

4. Amnestia și grațierea în chestiune se aplică și la streini întru cât nu se prevede o asemenea excepție.

5. Reducerea la a treia parte din pedeapsa se aplică la toți cei condamnați dela un an până la 5 ani închisoare indiferent dacă li-s'a dat temnița sau temnița grea.

6. Reducerile se aplică la pedeapsa inițială din hotărârea condamnatore.

7. În art. 6 din decretul de grațiere No. 4320 se vorbește de cumulul constatat prin hotărâre judecătorească.

8. Recidiva se va constata după normele stabilite de legiurile din Ardeal.

9. Cei ce au beneficiat de grațiere li se va meșina eliberarea condiționată numai dacă au împlinit trei sferturi din pedeapsa inițială stabilită prin sentința judecătorească rămasă definitivă, iar în caz când nu s'a împlinit cele trei sferturi din pedeapsă, acel directorat va respinge acemenea cereri.

Conform acestora se va examina în fie care caz, dacă infracțiunea politică este sau nu delict după codul din vechiul Regat și amnestia se va aplica în caz afirmativ.

La punctul 6. se va lua de bază pedeapsa stabilită prin sentință definitivă, exceptându-se cazul când pedeapsa de muncă silnică pe viața a fost comutată în munca silnică pe timp mărginit (art. III. din decret).

La punctul 7. se va socoti cumul dacă pedeapsa s'a dat pe baza art. 96 sau 104 C. P.

La punctul 8. (se vor ivi greutăți, pentru că Codul în vigoare nu definește noțiunea generală a recidivei. Cum însă decretul vorbește de recidiviști în materie de crime sau deliete, credem, ca se va lua în considerare ori ce crimă sau deliet dacă n'au trecut 10 ani după împlinirea condamnățiunii.

p. ministru Popp m. m.